

Programación de Trombón

Revisión: maio de 2025

Índice

---

1. Introducción	5
1.1 Marco Legal	5
1.2 Características do centro	6
1.3 Características do alumnado	7
2. Obxectivos xerais das ensinanzas musicais	9
2.1 Grao elemental	9
2.2 Grao Profesional	10
3. Obxectivos específicos das ensinanzas musicais	11
4. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación	12
4.1 Grao elemental da materia de trombón	12
4.2 Grao profesional da materia de trombón	12
5. Metodoloxía	13
5.1 Principios metodolóxicos	13
5.2 Métodos didácticos	14
6. Atención á diversidade	15
7. Temas transversais	16
7.1 Educación en valores	16
7.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's) ...	17
8. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas	18
8.1 Actos institucionais	18
8.2 Cursos e clases maxistras	18
8.3 Audicións	19
8.4 Outros	19
9. Secuenciación por cursos	20
9.1 Curso: 1º de grao elemental	20
9.1.1 Obxectivos	20
9.1.2 Contidos	20
9.1.3 Avaliación	21
9.1.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	24
9.1.5 Medidas de recuperación	24
9.1.6 Secuenciación, temporalización de contidos e recursos didácticos	24
9.2 Curso: 2º de grao elemental	26
9.2.1 Obxectivos	26
9.2.2 Contidos	26
9.2.3 Avaliación	26
9.2.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	29

9.2.5	Medidas de recuperación	30
9.2.6	Secuenciación, temporalización de contidos e recursos didácticos.....	31
9.3	Curso: 3º de grao elemental	32
9.3.1	Obxectivos	32
9.3.2	Contidos	32
9.3.3	Avaliación	33
	Criterio de avaliación	35
9.3.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	36
9.3.5	Medidas de recuperación	36
9.3.6	Secuenciación, temporalización de contidos e recursos didácticos.....	36
9.4	Curso: 4º de grao elemental	39
9.4.1	Obxectivos	39
9.4.2	Contidos	39
9.4.3	Avaliación	40
9.4.4	Medidas de recuperación	43
9.4.5	Secuenciación, temporalización de contidos e recursos didácticos.....	43
9.5	Curso: 1º de grao profesional	46
9.5.1	Obxectivos	46
9.5.2	Contidos	46
9.5.3	Avaliación	47
9.5.5	Medidas de recuperación	50
9.5.6	Secuenciación, temporalización de contidos e recursos didácticos.....	51
9.6	Curso: 2º de grao profesional	53
9.6.1	Obxectivos	53
9.6.2	Contidos	53
9.6.3	Avaliación	54
9.6.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	57
9.6.5	Medidas de recuperación	57
9.6.6	Secuenciación, temporalización de contidos e recursos didácticos.....	58
9.7	Curso: 3º de grao profesional	61
9.7.1	Obxectivos	61
9.7.2	Contidos	61
9.7.3	Avaliación	62
9.7.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	65
9.7.5	Medidas de recuperación	65
9.7.6	Secuenciación, temporalización de contidos e recursos didácticos.....	66
9.8	Curso: 4º de grao profesional	69
9.8.1	Obxectivos	69
9.8.2	Contidos	69
9.8.3	Avaliación	70
9.8.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	73
9.8.5	Medidas de recuperación	73
9.8.6	Secuenciación, temporalización de contidos e recursos didácticos.....	74
9.9	Curso: 5º de grao profesional	77

9.9.1	Obxectivos	77
9.9.2	Contidos	77
9.9.3	Avaliación	78
9.9.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	81
9.9.5	Medidas de recuperación	81
9.9.6	Secuenciación, temporalización de contidos e recursos didácticos.....	82
9.10	Curso: 6º de grao profesional.....	85
9.10.1	Obxectivos	85
9.10.2	Contidos	85
9.10.3	Avaliación	86
9.10.4	Medidas de recuperación	89
9.10.5	Secuenciación, temporalización de contidos e recursos didácticos.....	89
10.	Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica	92
11.	Procedementos para realizar a avaliación interna do Departamento	93
12.	ANEXOS.....	94
12.1	Probas de acceso 1º de grao profesional	94
12.2	Probas de acceso a outros cursos.....	94
12.3	Premios Fin de Grao	94
12.3.1	Contidos da proba	94
12.3.2	Criterios de avaliación	94
12.3.3	Criterios de cualificación	95

1. Introducción

A presente Programación Didáctica está baseada na secuenciación dos obxectivos, contidos e criterios de avaliación ao longo dos catro cursos do grao elemental e dos seis de grao profesional. Foi realizada polo profesorado do departamento de Vento Metal de acordo co currículo oficial vixente para a materia e co Proxecto Educativo de Centro, como así establecen os artigos 5º e 10º do capítulo II dos Decretos 198/2007 e 203/2007, do 27 de setembro, respectivamente.

Este documento inclúe, ademais dos obxectivos e contidos, a metodoloxía a aplicar (indicando materiais e recursos didácticos), a avaliación, os procedementos e ferramentas (tanto da aprendizaxe coma da ensinanza e da propia programación), a atención á diversidade, as medidas de recuperación e os recursos a empregar no proceso de ensino-aprendizaxe.

Entendemos esta programación didáctica como un instrumento flexible, que permite adaptarse ás circunstancias concretas do alumnado en cada momento do seu proceso de aprendizaxe. A presente programación é un marco de referencia que lle dá forma ó noso ensino, garantindo que aqueles alumnos e alumnas dun mesmo nivel, e incluso con diferente profesorado, poidan acceder a unha ensinanza que favoreza a consecución dunhas competencias mínimas equiparables.

1.1 Marco Legal

Para a elaboración desta programación didáctica tivéronse en conta os seguintes documentos legais, clasificados atendendo á súa data de publicación, de menor a maior antigüidade:

- **ORDE do 17 de setembro de 2019** pola que se convocan os premios extraordinarios nas ensinanzas artísticas profesionais nas modalidades de música, danza e de artes plásticas e deseño na Comunidade Autónoma de Galicia, correspondentes ao curso 2018/19. DOG do 6 de outubro de 2019.
- **DECRETO 229/2011**, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG 21 de decembro de 2011.
- **CIRCULAR 15/2011** da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa pola que se ditan instrucións para determinados aspectos do funcionamento dos conservatorios elementais e profesionais de música e danza.
- **ORDE do 4 de agosto de 2011** pola que se desenvolve o Decreto 223/2010, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento

Orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 18 de agosto de 2011.

- **DECRETO 223/2010**, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 19 de xaneiro de 2011.
- **ORDE do 28 de xullo de 2008**, pola que se regulan as probas de acceso ás ensinanzas profesionais de música dispostas no Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 18 de agosto de 2008.
- **CIRCULAR 21/2008** da Dirección Xeral de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais, pola que se regula a avaliación e cualificación dos alumnos e das alumnas que cursan as ensinanzas elementais de música e danza dispostas nos decretos 196/2007, do 20 de setembro e 198/2007, do 27 de setembro, polos que se establece a ordenación das ensinanzas de grao elemental de danza e de música, respectivamente.
- **ORDE do 8 de febreiro de 2008**, pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música que se establecen na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG do 26 de febreiro de 2008.
- **DECRETO 198/2007**, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música. DOG do 25 de outubro de 2007.
- **DECRETO 203/2007**, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 31 de outubro de 2007.
- **CIRCULAR 9/2007** da Dirección Xeral de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais, pola que se ditan instrucións sobre o desenvolvemento das ensinanzas elementais e profesionais de música establecidas na Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación.

1.2 Características do centro

O Conservatorio Profesional de Música de Vigo é un centro público creado no ano 2003 despois da separación obrigatoria do Conservatorio Superior de Música de Vigo, tal e como dispoñía a Lei Orgánica 1/1990 Xeral de Ordenación Educativa.

Sito na rúa Fotógrafo Felipe Prósperi s/n, entre a Avenida da Florida e Praza da Miñoa, o Centro conta con instalacións axeitadas ás ensinanzas musicais, con

carencias en canto a espazos que non permite dar resposta a demanda que a comarca de Vigo presenta cara a este ensino.

O centro sitúase na bisbarra de Vigo, zona amplamente industrializada. A actividade musical da zona xira en torno á existencia de un grande número de bandas populares e coros onde moitos/as alumnos/as reciben unha formación musical inicial. Existen tamén na zona un número importante de escolas de música públicas e privadas, e nos últimos anos tamén se crearon varias formacións do ámbito orquestral.

O propio Conservatorio e algunhas entidades privadas (bancos, fundacións, sociedade filharmónica, etc.) programan actividades musicais. A cidade carece de fonoteca pública e de biblioteca musical especializada (a excepción da do propio centro).

A maiores da actividade docente da ensinanza de música, no Centro realízanse diferentes actividades extraescolares e complementarias co obxectivo de completar a formación do alumnado: concertos, conferencias e cursos de especialización, e outros.

A ensinanza que se imparte no Conservatorio Profesional de Música de Vigo é a de música, regulada pola Lei 2/2006, do 3 de maio, de Educación e polo Real Decreto 1577/2006, do 22 de decembro polo que se fixan os aspectos básicos das ensinanzas profesionais de música, sendo na Comunidade Autónoma de Galicia os decretos polos que se regula o grao elemental e profesional o 198/2007, do 27 de setembro, e 203/2007, do 27 de setembro.

1.3 Características do alumnado

O centro conta cunha media de 640 alumnos e alumnas, variando a súa procedencia segundo a idade e o curso que realizan. Así, a maioría dos discentes do grao elemental pertencen á bisbarra de Vigo, agás algúns que veñen para cursar especialidades que non se imparten noutros conservatorios da provincia.

As principais motivacións para o estudo neste Centro son:

- A obtención dun título que lles abra saídas profesionais, e que posibilite a continuidade de estudos no grao superior de música.
- A calidade da ensinanza.
- A localización do Conservatorio.

As expectativas de futuro do alumnado varían segundo o grao no que se atopan: o alumnado de grao elemental ten como principal obxectivo obter unha formación que lles permita gozar da música e poder continuar os seus estudos. O alumnado do grao profesional manifesta as súas preferencias por dedicarse á docencia e á práctica instrumental (orquestra, banda, coro, cámara, solista, etc.), e, se cadra, continuar os seus estudos nun Centro de estudos superior.

No estudo individual do alumnado resalta o esforzo, a análise do repertorio e a

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL

Conservatorio Profesional de Música de Vigo

UNIÓN EUROPEA

Fondo Social Europeo
O FSE inviste no teu futuro

CMUS **VIGO**
Conservatorio Profesional de Música

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.es
<http://cmusvigo.gal>

comprensión do mesmo. Como gran problema sobresa a falta de tempo, especialmente no grao profesional, debido á gran cantidade de horas que o alumnado pasa no seu centro de ensinanza obrigatoria. Outros problemas son a falta de organización, de constancia e concentración no estudo.

O clima existente entre o alumnado e o profesorado do centro é óptimo, sendo este un dos valores máis apreciados por ambas partes.

É de destacar que as preferencias do alumnado no seu tempo de lecer, sigan relacionadas coa música, debido á importancia que dan á asistencia a concertos ou á escoita da mesma na casa. As outras afeccións do alumnado do Conservatorio Profesional de Música de Vigo son a lectura e os deportes.

Como conclusión, extraemos que ao ser este un centro de ensanzas artísticas o grao de satisfacción do alumnado co Centro é alto, por non ser obrigatorios os devanditos estudos.

2. Obxectivos xerais das ensinanzas musicais

2.1 Grao elemental

O artigo 2º do capítulo I do Decreto 198/2007, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música, indica que a finalidade deste grao é promover a autonomía do alumnado para que a súa capacidade de expresión musical adquira a calidade artística necesaria que permita acceder ao grao profesional.

Esta finalidade acadaríase coa consecución dos obxectivos ou capacidades ao longo dos catro cursos dos que consta o grao elemental e que o artigo 3º do capítulo I do mesmo Decreto enumera:

- a) Apreciar a importancia da música como linguaxe artística e medio de expresión cultural dos pobos e das persoas.
- b) Expresarse con sensibilidade musical e estética para interpretar a música de diferentes épocas e estilos, gozar con ela e enriquecer as propias posibilidades de comunicación e de realización persoal.
- c) Coñecer e valorar a importancia da respiración e do dominio do propio corpo no desenvolvemento da técnica instrumental, da calidade do son e da interpretación.
- d) Relacionar os coñecementos musicais coas características da escritura e da literatura do instrumento da especialidade, coa finalidade de adquirir as bases que permitan desenvolver a interpretación artística.
- e) Interpretar en público, coa necesaria seguridade en si mesmo, para vivir a música como medio de comunicación.
- f) Interpretar música en grupo habituándose a escoitar outras voces ou instrumentos, e adaptarse harmonicamente ao conxunto.
- g) Ser consciente da importancia do traballo individual e adquirir a capacidade de escoitarse e ser crítico consigo mesmo.
- h) Valorar o silencio como elemento indispensable para o desenvolvemento da concentración, a audición interna e o pensamento musical.
- i) Ser consciente da importancia dunha escoita activa como base imprescindible na formación de futuros profesionais.
- j) Fomentar a utilización do patrimonio musical en xeral, e a do galego en particular, como medio indispensable no enriquecemento da persoa e da súa formación musical.

2.2 Grao Profesional

O Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanza profesional de réxime especial de música, indica no artigo 2º que a súa finalidade é proporcionarlle ao alumnado unha formación artística de calidade e garantir a cualificación dos futuros profesionais da música, ordenándose en catro funcións básicas: formativa, orientadora, profesionalizadora e preparatoria para estudos posteriores.

Esta finalidade acádase ao longo dos seis cursos dos que consta este grao coa consecución dos seguintes obxectivos que aparecen enumerados no artigo 3º do mesmo Decreto:

- a) Habitarse a escoitar música e establecer un concepto estético que permita fundamentar e desenvolver os propios criterios interpretativos.
- b) Desenvolver a sensibilidade artística e o criterio estético como fonte de formación e enriquecemento persoal.
- c) Analizar e valorar a calidade da música.
- d) Coñecer os valores da música e optar polos aspectos xurdidos dela máis axeitados para o desenvolvemento persoal.
- e) Participar en actividades de animación musical e cultural que permitan vivir a experiencia de transmitir o gozo da música.
- f) Coñecer e empregar con precisión o vocabulario específico relativo aos conceptos científicos da música.
- g) Coñecer e valorar o patrimonio musical como parte integrante do patrimonio histórico e cultural.
- h) Tomar conciencia da importancia dunha escoita activa como base imprescindible na formación de futuros profesionais.
- i) Fomentar a utilización do patrimonio musical en xeral, e a do galego en particular, como medio indispensable no enriquecemento da persoa e da súa formación musical.

3. Obxectivos específicos das ensinanzas musicais

A diferenza do Decreto 198/2007, que establece a ordenación do currículo das ensinanzas elementais, no Decreto 203/2007 de ordenación das ensinanzas profesionais recóllense no artigo 6º os obxectivos específicos destas, que serán desenvolvidos de xeito máis concreto no currículo de cada materia e que citaremos nos seguintes apartados deste mesmo punto.

Estes obxectivos específicos ou capacidades que deben ser adquiridos polo alumnado do grao profesional das ensinanzas de música son:

- a) Superar con dominio e capacidade crítica os contidos e os obxectivos formulados nas materias que compoñen o currículo da especialidade elixida.
- b) Coñecer os elementos básicos das linguaxes musicais, as súas características, as funcións e as transformacións nos contextos históricos.
- c) Utilizar o oído interno como base da afinación, da audición harmónica e da interpretación musical.
- d) Formar unha imaxe axustada das posibilidades e das características musicais de cada un, tanto a nivel individual como en relación co grupo, coa disposición necesaria para saber integrarse como un membro máis del ou para actuar como responsable do conxunto.
- e) Compartir vivencias musicais de grupo na aula e fóra dela que permitan enriquecer a relación afectiva coa música, a través do canto e da participación instrumental en grupo.
- f) Valorar o corpo e a mente para utilizar con seguridade a técnica e poder concentrarse na audición e na interpretación.
- g) Relacionar e aplicar os coñecementos adquiridos en todas as materias que compoñen o currículo, nas vivencias e nas experiencias propias para acadar unha interpretación artística de calidade.
- h) Coñecer e aplicar as técnicas do instrumento ou da voz de acordo coas exigencias das obras.
- i) Adquirir e demostrar os reflexos necesarios para resolver eventualidades que xurdan na interpretación.
- j) Cultivar a improvisación e a transposición como elementos inherentes á creatividade musical.
- k) Interpretar individualmente ou dentro da agrupación correspondente obras escritas en todas as linguaxes musicais, afondando no coñecemento dos estilos e das épocas, así como nos recursos interpretativos de cada un destes.
- l) Actuar en público con autocontrol, dominio da memoria e capacidade comunicativa.

4. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación

4.1 Grao elemental da materia de trombón

No Anexo II do Decreto 198/2007, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música, establécense os obxectivos, contidos e criterios de avaliación sobre os que se basea a presente programación.

4.2 Grao profesional da materia de trombón

En canto aos elementos curriculares do grao profesional que serviron de base para a elaboración desta programación, estes pódense consultar no Anexo II do Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música.

5. Metodoloxía

O ensino do Departamento de Vento Metal desenvolverase a través de técnicas de ensinanza individuais e activas, e o método a empregar será a autoaprendizaxe guiada, onde o profesorado en cada clase orientará e motivará ao alumnado para a busca, procesamento e aplicación da información necesaria, así como a aprendizaxe por proxectos, xa que estes coñecementos que adquirirá poranse en práctica nos obxectivos ou proxectos establecidos, desde a preparación de obras e estudos ata un programa de concerto.

Para dar reposta a todo o anterior, e de xeito xeral, as estratexias metodolóxicas adaptaranse á madurez do alumnado e aos factores contextuais da clase, como son o tempo, os espazos e os recursos dispoñibles.

5.1 Principios metodolóxicos

Os principios que rexen a elaboración desta programación didáctica dotándoa de coherencia e sentido son:

- **Actividade:** O carácter instrumental da especialidade require da práctica, polo que o principio de que as cousas se aprenden facéndoas vai implícito no noso ensino.
- **Autonomía:** O alumnado será orientado nas clases individuais e nos ensaios colectivos, desenvolvendo a autonomía do traballo e a toma e decisións.
- **Creatividade:** Ao tratarse dun ensino artístico, toda actividade que realicemos tratará de estimular o pensamento e a imaxinación.
- **Individualización:** A nosa ensinanza da materia é individual a maior parte do tempo, algo que nos facilita que en cada clase téñase en conta a dimensión persoal e afectiva social de cada alumno ou alumna.
- **Flexibilidade e diversidade de estratexias didácticas:** Co fin de conseguir os obxectivos propostos poderemos realizar as adecuacións que fosen precisas na temporalización dos contidos.
- **Convivencia:** Nos casos en que as actividades da nosa ensinanza requiran de traballo en equipo fomentaranse en todo momento un clima de cordialidade e respecto entre o alumnado.
- **Significación:** Esta será unha das vías de motivación que empregaremos, presentando o que se aprende como algo que é útil noutras situacións e poderá ter unha aplicación real.
- **Interdisciplinabilidade:** Buscaremos relacionar os contidos da nosa materia cas outras materias do currículo para dotalos dunha maior significación.

5.2 Métodos didácticos

Á hora de decidir os métodos didácticos para esta programación didáctica tivéronse en conta os seguintes enfoques:

- **Modelo constructivista:** Tomando como idea principal que o coñecemento é unha construción persoal na que o/a alumno/a elabora significados propios a partir duns coñecementos previos, a través dunha actividade intelectual e práctica.
- **Aprendizaxe significativa:** Este modelo de aprendizaxe está moi relacionado co constructivista, xa que a adquisición de coñecemento polo alumno realízase construíndo sobre os seus propios esquemas, sumando información sobre a que xa ten, que lle será útil para aplicar noutras situacións.

Para que este se produza, debemos ter en conta ao longo de toda actividade:

- a) Que o alumnado teña unha boa actitude, algo que se consegue facéndolle ver que o que están a facer ten sentido, é dicir ten unha razón, unha finalidade, así como fomentando o bo clima de clase, a autoconfianza, etc.
- b) Que o que se ensine presente unha estrutura lóxica dentro da materia, enfocando o traballo de forma globalizadora.
- c) Que as novas aprendizaxes se relacionen cos coñecementos previos, é dicir, os contidos deben ter significatividade psicolóxica.
- d) Que sexan conscientes da importancia do estudo individual, fomentando o interese e o respecto polo hábito de estudo e ensinándolles a maneira de que ese tempo sexa eficiente.

6. Atención á diversidade

A diversidade constitúe un valor que enriquece e diversifica a realidade, esixindo no plano educativo unha maior atención por parte do profesorado.

É un feito que os alumnos que acceden a un conservatorio presentan diferenzas individuais e non todos os alumnos aprenden ao mesmo ritmo nin teñen as mesmas capacidades, polo que será labor do profesorado adecuar a práctica docente ás necesidades e características do alumnado.

Para dar resposta á diversidade, teremos en conta as seguintes pautas:

- Traballar con materiais abertos e flexibles, que traten diversas estratexias para o logro dos coñecementos.
- Ter en conta as diferenzas individuais e de grupo que se detectan na avaliación inicial: os intereses dos nenos, o contacto que tiveron coas actividades, as destrezas adquiridas, etc.
- Buscar orientación externa, de ser necesario, co propio centro como mediador.
- Respetar o ritmo de aprendizaxe de cada alumno.
- Diversificar as actividades para lograr os obxectivos.
- Suxerir actividades de diferente dificultade e integrar aos alumnos na máis apropiada ao seu nivel.
- Fomentar a pedagogía do éxito, é dicir, valorar os pequenos logros de cada un e considerar positivamente o seu proceso de aprendizaxe.
- Potenciar o traballo das actitudes para lograr o respecto de todos.

A atención á diversidade constitúe un indicador moi positivo da saúde do noso sistema educativo, xa que un sistema que tamén intenta dar resposta a todo o alumnado con deficiencias a nivel persoal e con características cognoscitivas por encima da media, é un sistema educativo achegado ás necesidades reais do educando. Neste sentido a nosa programación didáctica intentará establecer os instrumentos necesarios, en consonancia cos outros documentos do Centro, para lograr unha educación musical comprensiva e de calidade.

7. Temas transversais

A nosa materia tamén trata esta serie de elementos transversais que son abordados desde cada unha das diferentes materias que comprenden o currículo das ensinanzas de réxime especial de música, e que nos dan a oportunidade de reflexionar sobre a dimensión máis persoal da educación.

7.1 Educación en valores

Á hora de abordar a educación en valores seguiranse as seguintes consignas:

- A **educación ambiental** tratarémola a través do coidado pola produción excesiva de sons por parte do alumnado, a concienciación sobre contaminación acústica, e a través da importancia que se lle debe de dar ao silencio como marco de calquera actividade musical.
- En canto á **educación para a saúde**, abordarémola a través da práctica corporal, aprendendo a apreciar e valorar o propio corpo e as súas posibilidades de movemento, tendo en conta e incidindo sobre a educación postural e a adquisición dun correcto ton muscular. Ademais, a música, polos seus compoñentes afectivos, fisiolóxicos e intelectuais, tamén incide de forma positiva no equilibrio persoal e anímico das persoas.
- No referente á **educación para a igualdade de sexos**, partiremos de que a música non está relacionada co sexo do alumnado, e de que toda actividade musical en grupo partirá do principio de integración, de colaboración e de respecto mutuo entre os integrantes da clase independentemente do sexo ao que pertencen.
- A **educación para a paz e a tolerancia** traballarase a partir de pezas doutras culturas e das relacións que se establezan coas persoas da contorna.
- A **educación para o lecer** traballarase a partir do concepto produtivo do ocio, a través da asistencia a concertos, audicións, recitais e outras actividades culturais, ademais de fomentar a escoita de música e a lectura de libros relacionados co traballado en clase.
- En canto á **educación do consumidor** trataremos que o alumnado adquira unha actitude crítica ante o fenómeno musical, axudándolles a forxar un criterio á hora de decantarse por diferentes versións, e propiciando dese modo un aumento da súa capacidade de elección á hora de consumir música.
- Para rematar, a **educación moral e cívica** abordarémola ao ter presente o respecto ás normas e a necesidade da súa existencia como poden ser á hora de tocar en grupo: a entrada simultánea, o mantemento do plano sonoro adecuado, a actitude de escoita e

respecto aos demais... Todas estas normas estarían referidas aos compañeiros, ao material da aula, ao profesor, etc.

7.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)

Hoxe en día é difícil pensar nun modelo pedagóxico que non se complemente cos recursos tecnolóxicos, permitindo unha formación máis completa e posibilitando unha renovación na pedagogía e na didáctica. A educación ten que avanzar ao paso da sociedade co fin de enriquecerse mutuamente.

Coa aplicación das TIC's preténdese acadar os seguintes obxectivos:

- Desenvolver a autonomía persoal: A información proporcionada pola rede permite coñecer e contrastar un gran número de versións musicais e coñecer profesores e virtuosos das distintas especialidades instrumentais coa posibilidade de establecer contacto e obter asesoramento. Outro factor importante é que permite coñecer novas formas de empleabilidade relacionadas co campo musical tan importantes de cara ó acceso a estudos superiores. O alumnado debe aprender a seleccionar a información recadada na rede e así tomar as súas propias decisións para continuar o seu proceso educativo e profesional.
- Coñecer a realidade musical actual: A través da rede o alumnado atópase en contacto coas noticias de actualidade, ben a través de blog's de solistas e profesorado, de coaching musicais, gravacións recentes, e diferentes portais sobre programas de estudos no estranxeiro. O propio Centro, a través de aplicacións como *youtube* e *soundcloud*, difunde as súas actividades como audicións do alumnado, concertos e cursos.
- Aprender a manexar novas aplicacións informáticas musicais relacionadas ca edición da escritura musical, a gravación, a edición, e a mestura de audio.

8. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Dentro da Sección II do Proxecto Educativo de Centro do noso conservatorio, referente ás normas de organización e funcionamento, e concretamente no título cuarto do capítulo 4, establécese que estas actividades se poderán clasificar en actos institucionais, cursos e clases maxistras, audicións e outros.

O alumnado terá o dereito de asistir, aínda que non a obriga, ás actividades culturais e de promoción das ensinanzas que se organicen dende o Departamento, agás nas audicións, onde si deberán participar.

A organización de todas as actividades extraordinarias e complementarias do conservatorio corresponden, como norma xeral, ao Equipo de Actividades Culturais e á Vicedirección como coordinadora do dito equipo. Para todas estas actividades agás as audicións de aula (non sendo casos especiais que así o requiran), establecerase un plan de actuación que pode ser consultado no artigo 36º do título cuarto da sección do Proxecto Educativo do Centro anteriormente citado.

8.1 Actos institucionais

No curso académico 2003/2004 decidiuse iniciar a institucionalización dunha serie de concertos, de xeito que pasaran a formar parte da programación estable do Centro. Seguindo esta liña de continuidade o Departamento de Vento Metal colaborará, cando sexa posible, nos seguintes actos:

- Concerto de apertura do Curso Académico.
- Concertos Benéficos: en colaboración con entidades benéficas, coa posibilidade de recadación de donativos. Así mesmo, intentarase celebrar fóra do Centro, nalgún lugar que garanta a maior difusión posible.
- Ciclos de concertos, como por exemplo o Ciclo de Primavera onde se convida a solistas e agrupacións tanto externas como formadas por membros do claustro.
- Acto de graduación: Alumnado que remata os estudos do 4º curso do grao elemental e o 6º curso do grao profesional.

Ademais das actividades que se realicen no seo do propio Centro, intentarase celebrar concertos en salas ou espazos que permitan unha maior proxección e divulgación da nosa tarefa didáctica.

8.2 Cursos e clases maxistras

Os cursos e clases maxistras a realizar, unha vez aprobados no seo do departamento correspondente trasladaranse ao Consello Escolar onde se debaterán, e se son autorizados pasarán a ter a consideración de actividades

extraescolares ou complementarias do Centro.

No caso de que o Departamento teña algunha proposta, esta deberá ser tratada no mes de setembro e incluída na Programación Xeral Anual. As propostas posteriores a esta data, poderán terse en conta, sempre que sexan autorizadas polo Consello Escolar.

No caso de haber orzamento para as actividades, será o Consello Escolar quen estableza os criterios de distribución do mesmo.

8.3 Audicións

Atendendo ao que se contempla nos currículos de Grao Elemental e de Grao Profesional, o departamento organizará audicións do alumnado que se celebrarán de forma continuada ao longo do curso. Ditas audicións serán públicas e se realizarán en tres períodos ao longo do curso, coordinadas pola Vicedirección.

Solicitarase dos departamentos colaboración para a elaboración de calendarios coas propostas de datas para organizar as diferentes audicións ao longo do curso. Estas propostas serán estudadas pola Vicedirección para poder adxudicar datas, espazos e horarios definitivos.

O Departamento de Vento Metal organizará como mínimo tres audicións, que poderán ser tanto de aula como no auditorio do Centro, ao longo do curso nas que o alumnado deberá participar interpretando as obras programadas como mostra do traballo realizado na clase.

8.4 Outros

O Centro colabora con entidades públicas e privadas participando en eventos como os “Premios Honoríficos David Russell”, concertos pedagóxicos, Concerto no auditorio do Concello de Vigo, entre outros. O Departamento de Vento Metal colaborará na medida do posible motivando e preparando ao alumnado para que participe nestas actividades.

9. Secuenciación por cursos

A continuación desenvolverase a programación didáctica dos graos elemental e profesional por cursos.

9.1 Curso: 1º de grao elemental

9.1.1 Obxectivos

- a) Adoptar unha correcta posición corporal así como unha óptima colocación do instrumento.
- b) Coñecer a importancia dos conceptos de respiración e relaxación, e iniciarse activamente na súa práctica.
- c) Establecer unha embocadura idónea, así como unha correcta colocación da boquilla.
- d) Desenvolver a emisión do son, producindo un son centrado coa maior naturalidade posible.
- e) Coñecer as principais notas de cada posición, dominando o rexistro ata os tres principais harmónicos como mínimo.
- f) Desenvolver a articulación do picado, así como as dinámicas mais básicas (F e p).
- g) Mostrar unha correcta coordinación entre vara e lingua.
- h) Desenvolver unha sensibilidade auditiva que permita o perfeccionamento continuo da calidade sonora e da afinación.
- i) Interpretar pequenas pezas ou duos sinxelos adecuados ó nivel.

9.1.2 Contidos

- a) Realización de exercicios de inspiración-expiración.
- b) Desenvolvemento dunha correcta posición corporal e do instrumento.
- c) Exercicios para desenvolver unha boa embocadura e unha correcta emisión do son.
- d) Estudo da emisión coa boquilla e o trombón.
- e) Estudo da articulación: o picado.
- f) Aprendizaxe das posicións do trombón, e práctica da relaxación e a coordinación motriz.
- g) Traballo do rexistro medio do instrumento. Práctica dos harmónicos 2, 3 e 4 de cada posición. A afinación.
- h) Adquisición de hábitos de estudo adecuados.

- i) Estudo dos recursos establecidos para o desenvolvemento conxunto e progresivo das capacidades técnicas e musicais do alumnado.

9.1.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexerase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sen limitarse unicamente á cualificación trimestral ou final.

9.1.3.1 Criterios de avaliación

- a) Mostrar unha correcta respiración mantendo a relaxación e unha posición corporal adecuada para garantir a saúde postural, así como, unha correcta execución instrumental acorde coas exixencias do nivel. Mediante este criterio preténdese avaliar o dominio da respiración e a postura evitando tensións innecesarias.
- b) Desenvolver unha correcta embocadura mantendo unha posición e tonicidade muscular adecuada. Este criterio pretende valorar a capacidade do alumnado para manter unha correcta embocadura facendo un uso adecuado dos músculos faciais que interveñen na formación da mesma.
- c) Mostrar nos estudos e no repertorio a capacidade de aprendizaxe progresiva individual. Este criterio pretende verificar que o alumnado é capaz de aplicar no seu estudo as indicacións do profesorado e, con elas, desenvolver unha autonomía progresiva de traballo que lle permita progresar adecuadamente.
- d) Poñer de manifesto a correcta evolución da calidade do son. Mediante este criterio valorarase en que medida o alumnado mostra o coñecemento do funcionamento do instrumento e utiliza adecuadamente a sensibilidade auditiva na interpretación do repertorio adecuado ao seu nivel.
- e) Memorizar e interpretar fragmentos musicais sinxelos empregando a medida, afinación, articulación e fraseo adecuado ao seu contido.

Este criterio pretende comprobar, a través da memoria, a correcta aplicación dos coñecementos teórico-prácticos da linguaxe musical.

- f) Interpretar obras ou pezas adecuadas ao seu nivel. Este criterio pretende comprobar a capacidade do alumnado para empregar o “tempo”, a articulación e a dinámica como elementos básicos da interpretación.
  - g) Ler textos sinxelos a primeira vista. Este criterio pretende constatar a capacidade do alumnado para desenvolverse con certo grado de autonomía na lectura dun texto.
  - h) Participar como membro dun grupo e manifestar a capacidade de tocar ao mesmo tempo que escoita e se adapta ao resto dos instrumentos. Este criterio de avaliación presta atención á capacidade do alumnado para adaptar a súa afinación, precisión rítmica, dinámica, etc., á dos seus compañeiros ou compañeiras nun traballo común.

9.1.3.2 Mínimos esixibles

- Demostrar unha posición corporal correcta co instrumento.
- Demostrar unha correcta técnica respiratoria, embocadura e emisión do son.
- Interpretar axeitadamente, con calidade sonora e afinación, o 50% dos aspectos técnicos (escalas, arpejos, etc.) e dos estudos programados no curso.
- Interpretar dúas pezas de distintas épocas e estilos acordes ao nivel do curso, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.

9.1.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Empregarase como procedemento a observación directa do alumnado valorando o rendemento do traballo nas clases, controles, probas, así como as audicións.
- Como ferramentas de avaliación empregarase o caderno de aula, onde quedará recollida a información e a valoración do traballo nas clases, así como a folla de avaliación que utilizarase para valorar audicións, probas e calibracións (adxunta no apartado 12.4 de Anexos da presente programación). Poderase utilizar gravacións de audio e vídeo como ferramenta de avaliación complementaria.

9.1.3.4 Criterios de cualificación

O alumnado será cualificado en función do logro dos criterios de avaliación a partir do traballo de aula cunha ponderación do 60% e audición cun 40%. Inda que hai tres avaliacións trimestrais, ao ser esta unha avaliación formativa cunha aprendizaxe progresiva a cualificación final corresponderá ca do último trimestre do curso.

Tabla 1. Criterios de cualificación de 1º de GE

Ponderación	Traballo de aula
	Criterio de avaliación
60%	a) Mostrar unha correcta respiración mantendo a relaxación e unha posición corporal adecuada para garantir a saúde postural, así como, unha correcta execución instrumental acorde coas exixencias do nivel.
	b) Desenvolver unha correcta embocadura mantendo unha posición e tonicidade muscular adecuada.
	c) Mostrar nos estudos e no repertorio a capacidade de aprendizaxe progresiva individual.
	d) Poñer de manifesto a correcta evolución da calidade do son. Mediante este criterio valorarase en que medida o alumnado mostra o coñecemento do funcionamento do instrumento e utiliza adecuadamente a sensibilidade auditiva na interpretación do repertorio adecuado ao seu nivel.
	g) Ler textos sinxelos a primeira vista. Este criterio pretende constatar a capacidade do alumnado para desenvolverse con certo grado de autonomía na lectura dun texto.
Ponderación	Audición
	Criterio de avaliación
40%	e) Memorizar (cando proceda) e interpretar fragmentos musicais sinxelos empregando a medida, afinación, articulación e fraseo adecuado ao seu contido.
	f) Interpretar obras ou pezas adecuadas ao seu nivel. Este criterio pretende comprobar a capacidade do alumnado para empregar o "tempo", a articulación e a dinámica como elementos básicos da interpretación.
	h) Participar como membro dun grupo e manifestar a capacidade de tocar ao mesmo tempo que escoita e se adapta ao resto dos instrumentos. Este criterio de avaliación presta atención á capacidade do alumnado para adaptar a súa afinación, precisión rítmica, dinámica, etc., á dos seus compañeiros ou compañeiras nun traballo común

9.1.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.
- Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula cunha cualificación numérica, as capacidades de aprendizaxe e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento a dirección do Centro previamente o consello escolar.

9.1.5 Medidas de recuperación

As medidas de recuperación aplicaranse ao alumnado que non pode ser avaliado por faltas de asistencia, así como aquel con cualificacións negativas. Estas medidas de recuperación consistirán na proba ordinaria e a proba extraordinaria.

9.1.5.1 Proba ordinaria

- Esta proba será convocada no 3º trimestre. O alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar. A proba non será inferior a 15 minutos, nin superior a 30 minutos.

9.1.5.2 Probas extraordinarias

- O alumnado que non acade unha cualificación positiva na avaliación de ordinaria terá a opción de realizar a proba extraordinaria. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos ou pezas a interpretar. A proba non será inferior a 15 minutos, nin superior a 30 minutos

9.1.6 Secuenciación, temporalización de contidos e recursos didácticos

Trombón 1º de Grao Elemental

- Quiero tocar el trombón Vol1

C. M. Martín

- Material elaborado polo profesor

*Os recursos aquí presentados poderán ser complementados ou substituídos por outros que se consideren máis adecuados ás características específicas do alumno/a, podendo facer así, unha adaptación dos mesmos máis axeitada ás súas necesidades individuais.

Recórdase a necesidade de empregar material orixinal tanto de estudos como de obras.

Temporalización dos Contidos

Primeiro trimestre:

- Exercicios coa boquilla y exercicios de respiración
- Exercicios dirixidos a coñecer a clave Fa.
- Facer notas longas e glissandos en catro posicións e rexistros diferentes.
- Quiero tocar el trombón (pg. 1-8) César Miguel Martin

Segundo trimestre:

- Exercicios con la boquilla y respiración.
- Aprendizaxe da escala de Sib Mayor.
- Facer notas longas e glissandos en catro posicións e rexistros diferentes.
- Quiero tocar el trombón(pg. 9-24) César Miguel Martin

Terceiro trimestre:

- Exercicios con la boquilla y respiración
- Aprendizaxe da escala de Sib Mayor, Do Mayor, La b Mayor e Sol Mayor
- Quiero tocar el trombón(pg. 25-36) César Miguel Martin

Obras:

The Really Easy Trombone Book	A. Gout
Bravo Trombone	C. Barrat
Pour le Trombone preparatoire	P. M. Dubois
Solo pieces	J. Mortimer
Magic trombone easy	N. Hare
Trombonica	C. Dachez
Obras de nivel semellante ás anteriores.	

9.2 **Curso: 2º de grao elemental**

9.2.1 **Obxectivos**

- a) Consolidar unha correcta posición corporal así como a óptima colocación do instrumento.
- b) Coñecer a importancia dos conceptos de respiración e relaxación, e aplicalos á práctica instrumental.
- c) Consolidar progresivamente a formación da embocadura, así como a correcta colocación da boquilla.
- d) Mellorar a emisión e o control do son, así como a súa calidade.
- e) Mellorar a colocación das posicións, tendo en conta o concepto de afinación e mostrar unha correcta coordinación entre vara e lingua.
- f) Progresar no dominio do picado e iniciar o estudo do ligado en posicións fixas (flexibilidade).
- g) Coñecer as tonalidades mais sinxelas e ampliar o uso das dinámicas.
- h) Dominar o rexistro ata o 5º harmónico como mínimo.
- i) Desenvolver a memoria musical e a lectura a primeira vista.
- j) Interpretar un repertorio sinxelo adecuado ó nivel.

9.2.2 **Contidos**

- a) Práctica dos exercicios de inspiración-expiración.
- b) A correcta posición corporal e do instrumento.
- c) Exercicios para desenvolver a embocadura e mellorar a emisión do son coa boquilla e o trombón. A relaxación.
- d) A coordinación motriz e a colocación das posicións. A afinación.
- e) Estudo das articulacións: iniciación ó picado e ligado en posición fixa.
- f) Traballo do rexistro medio do instrumento, como mínimo dende o 2º ata o 5º harmónico de cada posición.
- g) Aprendizaxe de escalas sinxelas (Do M – Sib M).
- h) Desenvolvemento da memoria musical e a lectura a vista.
- i) Adquisición de hábitos de estudo adecuados.
- j) Estudo dos recursos establecidos para o desenvolvemento conxunto e progresivo das capacidades técnicas e musicais do alumnado.

9.2.3 **Avaliación**

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán

valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexeráse por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sen limitarse unicamente á cualificación trimestral ou final.

9.2.3.1 Criterios de avaliación

- a) Mostrar unha correcta respiración mantendo a relaxación e unha posición corporal adecuada para garantir a saúde postural, así como, unha correcta execución instrumental acorde coas exixencias do nivel. Mediante este criterio preténdese avaliar o dominio da respiración e a postura evitando tensións innecesarias.
- b) Desenvolver unha correcta embocadura mantendo unha posición e tonicidade muscular adecuada. Este criterio pretende valorar a capacidade do alumnado para manter unha correcta embocadura facendo un uso adecuado dos músculos faciais que interveñen na formación da mesma.
- c) Mostrar nos estudos e no repertorio a capacidade de aprendizaxe progresiva individual. Este criterio pretende verificar que o alumnado é capaz de aplicar no seu estudo as indicacións do profesorado e, con elas, desenvolver unha autonomía progresiva de traballo que lle permita progresar adecuadamente.
- d) Poñer de manifesto a correcta evolución da calidade do son. Mediante este criterio valorárase en que medida o alumnado mostra o coñecemento do funcionamento do instrumento e utiliza adecuadamente a sensibilidade auditiva na interpretación do repertorio adecuado ao seu nivel.
- e) Memorizar e interpretar fragmentos musicais empregando a medida, afinación, articulación e fraseo adecuado ao seu contido. Este criterio pretende comprobar, a través da memoria, a correcta aplicación dos coñecementos teórico-prácticos da linguaxe musical.
- f) Interpretar obras ou pezas adecuadas ao seu nivel. Este criterio pretende comprobar a capacidade do alumnado para empregar o “tempo”, a articulación e a dinámica como elementos básicos da interpretación.
- g) Ler textos sinxelos a primeira vista. Este criterio pretende

constatar a capacidade do alumnado para desenvolverse con certo grado de autonomía na lectura dun texto.

- h) Participar como membro dun grupo e manifestar a capacidade de tocar ao mesmo tempo que escoita e se adapta ao resto dos instrumentos. Este criterio de avaliación presta atención á capacidade do alumnado para adaptar a súa afinación, precisión rítmica, dinámica, etc., á dos seus compañeiros ou compañeiras nun traballo común.

9.2.3.2 Mínimos esixibles

- Demostrar unha posición corporal correcta co instrumento.
- Demostrar unha correcta técnica respiratoria, embocadura e emisión do son.
- Interpretar axeitadamente, con calidade sonora e afinación, o 50% dos aspectos técnicos (escalas, arpejos, etc.) e dos estudos programados no curso.
- Interpretar dúas pezas de distintas épocas e estilos acordes ao nivel do curso, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.

9.2.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Empregarase como procedemento a observación directa do alumnado valorando o rendemento do traballo nas clases, controles, probas, así como as audicións.
- Como ferramentas de avaliación empregarase o caderno de aula, onde quedará recollida a información e a valoración do traballo nas clases, así como a folla de avaliación que utilizarase para valorar audicións, probas e calibracións (adxunta no apartado 12.4 de Anexos da presente programación). Poderase utilizar gravacións de audio e vídeo como ferramenta de avaliación complementaria.

9.2.3.4 Criterios de cualificación

O alumnado será cualificado en función do logro dos criterios de avaliación a partir do traballo de aula cunha ponderación do 60% e audición cun 40%. Inda que hai tres avaliacións trimestrais, ao ser esta unha avaliación formativa cunha aprendizaxe progresiva a cualificación final corresponderá ca do último trimestre do curso.

Tabla 2. Criterios de cualificación de 2º de GE

Ponderación	Traballo de aula
	Criterio de avaliación
60%	a) Mostrar unha correcta respiración mantendo a relaxación e unha posición corporal adecuada para garantir a saúde postural, así como, unha correcta execución instrumental acorde coas exixencias do nivel.
	b) Desenvolver unha correcta embocadura mantendo unha posición e tonicidade muscular adecuada.
	c) Mostrar nos estudos e no repertorio a capacidade de aprendizaxe progresiva individual.
	d) Poñer de manifesto a correcta evolución da calidade do son. Mediante este criterio valorarase en que medida o alumnado mostra o coñecemento do funcionamento do instrumento e utiliza adecuadamente a sensibilidade auditiva na interpretación do repertorio adecuado ao seu nivel.
	g) Ler textos sinxelos a primeira vista. Este criterio pretende constatar a capacidade do alumnado para desenvolverse con certo grado de autonomía na lectura dun texto.
Ponderación	Audición
	Criterio de avaliación
40%	e) Memorizar (cando proceda) e interpretar fragmentos musicais sinxelos empregando a medida, afinación, articulación e fraseo adecuado ao seu contido.
	f) Interpretar obras ou pezas adecuadas ao seu nivel. Este criterio pretende comprobar a capacidade do alumnado para empregar o “tempo”, a articulación e a dinámica como elementos básicos da interpretación.
	h) Participar como membro dun grupo e manifestar a capacidade de tocar ao mesmo tempo que escoita e se adapta ao resto dos instrumentos. Este criterio de avaliación presta atención á capacidade do alumnado para adaptar a súa afinación, precisión rítmica, dinámica, etc., á dos seus compañeiros ou compañeiras nun traballo común

9.2.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou

capacidades de todas as materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.

- Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula cunha cualificación numérica, as capacidades de aprendizaxe e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento a dirección do Centro previamente o consello escolar.

9.2.5 Medidas de recuperación

As medidas de recuperación aplicaranse ao alumnado que non pode ser avaliado por faltas de asistencia, así como aquel con cualificacións negativas. Estas medidas de recuperación consistirán na proba ordinaria e a proba extraordinaria.

9.2.5.1 Proba ordinaria

- Esta proba será convocada no 3º trimestre. O alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar. A proba non será inferior a 15 minutos, nin superior a 30 minutos.

9.2.5.2 Probas extraordinarias

- alumnado que non acade unha cualificación positiva na avaliación de ordinaria terá a opción de realizar a proba extraordinaria. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos ou pezas a interpretar. A proba non será inferior a 15 minutos, nin superior a 30 minutos.

- .

9.2.6 Secuenciación, temporalización de contidos e recursos didácticos

Trombón 2º de Grao Elemental

- Método de Flexibilidad B. Slokar
- Método de escalas vol.1 B. Slokar.
- Escuchar, leer y tocar Vol.1 Ed. Dehaske
- Quiero tocar el trombón César Miguel Martin

*Os recursos aquí presentados poderán ser complementados ou substituídos por outros que se consideren máis adecuados ás características específicas do alumno/a, podendo facer así, unha adaptación dos mesmos máis axeitada ás súas necesidades individuais.

*Recórdase a necesidade de empregar material orixinal de métodos, estudos e obras.

Temporalización dos Contidos

Primeiro trimestre:

- Exercicios coa boquilla, glissandos y respiración.
- Método Flexibilidad P. 1-6 B. SLOKAR
- Método de escalas vol.1 Escala de Sib, Do. B. Slokar
- Escuchar, leer y tocar Vol.1/ (1-5) Ed. Dehaske
- Quiero tocar el trombón (pax.37-43) César M. Martin

Segundo trimestre:

- Exercicios con la boquilla, glissandos y respiración.
- Método Flexibilidad P. 7 a 9 B. SLOKAR
- Método de escalas vol.1 Escala de Sol, Re B. Slokar.
- Escuchar, leer y tocar Vol.1/ (6-10) Ed. Dehaske
- Quiero tocar el trombón (pax.44-55) César M. Martin

Terceiro trimestre:

- Exercicios coa boquilla, glissandos y respiración.
- Método Flexibilidad Pág. 10 a 12 B. Slokar
- Método de escalas vol.1 Escala de Fa, La B. Slokar.
- Escuchar, leer y tocar Vol.1/ (11-15) Ed. Dehaske
- Quiero tocar el trombón (pax. 56-66) César M. Martin

Obras:

A Longchamp

W. Van Dorsselaer

Trombontest Cycle I – 2º année	C. Pichaureau
Avenue Washington	J. Sichler
Le GrandDuc	W. van Dorsselaer
Romance	G. Destanque
Sarabande	H. Gagnebin
Si J'étais	S. Lancen
Twenty eassy songs for trombone(15-20),	M. Davis /hip-bone edition
Obras de nivel semellante ás anteriores.	

9.3 **Curso: 3º de grao elemental**

9.3.1 **Obxectivos**

- Consolidar unha correcta posición corporal, así como unha óptima colocación do instrumento que permita un uso adecuado da respiración.
- Controlar a respiración e a relaxación, e aplicarlas adecuadamente na práctica instrumental.
- Controlar a embocadura mantendo a relaxación, de forma que permita unha boa emisión, afinación e flexibilidade do son.
- Mostrar unha correcta coordinación motriz e unha mellor colocación da vara no referente á afinación..
- Adquirir os reflexos necesarios para corrixir a afinación e manter a calidade e igualdade do son en todos os rexistros, tanto na práctica individual como en conxunto.
- Progresar no dominio das articulacións: picado e legato.
- Dominar o rexistro ata o 6º harmónico como mínimo e ampliar o uso das dinámicas.
- Desenvolver a memoria musical e a lectura a primeira vista.
- Interpretar un repertorio básico adecuado o nivel.

9.3.2 **Contidos**

- A relación entre postura, respiración e relaxación na práctica do instrumento.
- Exercicios para desenvolver a embocadura e mellorar a emisión do son coa boquilla e o trombón. A relaxación e a calidade do son.
- A coordinación motriz e a colocación e movemento da vara. A afinación.
- Estudo das articulacións: picado e legato. A flexibilidade.
- Traballo do rexistro medio do instrumento, como mínimo dende o 2º

ata o 6º harmónico de cada posición.

- f) Ampliación do estudo das dinámicas e o seu uso no traballo de conxunto.
- g) Aprendizaxe de escalas maiores, menores e arpejos en tonalidades ata tres alteracións.
- h) Adestramento progresivo da memoria musical e a lectura a vista.
- i) Adquisición de hábitos de estudo adecuados.
- j) Estudo dos recursos establecidos para o desenvolvemento conxunto e progresivo das capacidades técnicas e musicais do alumnado.

9.3.3 **Avaliación**

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexerase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sen limitarse unicamente á cualificación trimestral ou final.

9.3.3.1 **Criterios de avaliación**

- a) Mostrar unha correcta respiración mantendo a relaxación e unha posición corporal adecuada para garantir a saúde postural, así como, unha correcta execución instrumental acorde coas exigencias do nivel. Mediante este criterio preténdese avaliar o dominio da respiración e a postura evitando tensións innecesarias.
- b) Desenvolver unha correcta embocadura mantendo unha posición e tonicidade muscular adecuada. Este criterio pretende valorar a capacidade do alumnado para manter unha correcta embocadura facendo un uso adecuado dos músculos faciais que interveñen na formación da mesma.
- c) Mostrar nos estudos e no repertorio a capacidade de aprendizaxe progresiva individual. Este criterio pretende verificar que o alumnado é capaz de aplicar no seu estudo as indicacións do profesorado e, con elas, desenvolver unha autonomía

progresiva de traballo que lle permita progresar adecuadamente.

- d) Poñer de manifesto a correcta evolución da calidade do son. Mediante este criterio valorarase en que medida o alumnado mostra o coñecemento do funcionamento do instrumento e utiliza adecuadamente a sensibilidade auditiva na interpretación do repertorio adecuado ao seu nivel.
- e) Memorizar e interpretar fragmentos musicais empregando a medida, afinación, articulación e fraseo adecuado ao seu contido. Este criterio pretende comprobar, a través da memoria, a correcta aplicación dos coñecementos teórico-prácticos da linguaxe musical.
- f) Interpretar obras ou pezas adecuadas ao seu nivel. Este criterio pretende comprobar a capacidade do alumnado para empregar o “tempo”, a articulación e a dinámica como elementos básicos da interpretación.
- g) Ler textos sinxelos a primeira vista. Este criterio pretende constatar a capacidade do alumnado para desenvolverse con certo grado de autonomía na lectura dun texto.
- h) Participar como membro dun grupo e manifestar a capacidade de tocar ao mesmo tempo que escoita e se adapta ao resto dos instrumentos. Este criterio de avaliación presta atención á capacidade do alumnado para adaptar a súa afinación, precisión rítmica, dinámica, etc., á dos seus compañeiros ou compañeiras nun traballo común.

9.3.3.2 Mínimos esixibles

- Demostrar unha posición corporal correcta co instrumento.
- Demostrar unha correcta técnica respiratoria, embocadura e emisión do son.
- Interpretar axeitadamente, con calidade sonora e afinación, o 50% dos aspectos técnicos (escalas, arpejos, etc.) e dos estudos programados no curso.
- Interpretar dúas pezas de distintas épocas e estilos acordes ao nivel do curso, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.

9.3.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Empregarase como procedemento a observación directa do alumnado valorando o rendemento do traballo nas clases, controles, probas, así como as audicións.
- Como ferramentas de avaliación empregárase o caderno de aula, onde quedará recollida a información e a valoración do traballo nas clases, así como a folla de avaliación que utilizaráse para valorar audicións, probas e

calibracións (adxunta no apartado 12.4 de Anexos da presente programación). Poderase utilizar gravacións de audio e vídeo como ferramenta de avaliación complementaria.

9.3.3.4 Criterios de cualificación

O alumnado será cualificado en función do logro dos criterios de avaliación a partir do traballo de aula cunha ponderación do 60% e audición cun 40%. Inda que hai tres avaliacións trimestrais, ao ser esta unha avaliación formativa cunha aprendizaxe progresiva a cualificación final corresponderá ca do último trimestre do curso.

Tabla 3. Criterios de cualificación de 3º de GE

Ponderación	Traballo de aula
	Criterio de avaliación
60%	a) Mostrar unha correcta respiración mantendo a relaxación e unha posición corporal adecuada para garantir a saúde postural, así como, unha correcta execución instrumental acorde coas exixencias do nivel.
	b) Desenvolver unha correcta embocadura mantendo unha posición e tonicidade muscular adecuada.
	c) Mostrar nos estudos e no repertorio a capacidade de aprendizaxe progresiva individual.
	d) Poñer de manifesto a correcta evolución da calidade do son. Mediante este criterio valorarase en que medida o alumnado mostra o coñecemento do funcionamento do instrumento e utiliza adecuadamente a sensibilidade auditiva na interpretación do repertorio adecuado ao seu nivel.
	g) Ler textos sinxelos a primeira vista. Este criterio pretende constatar a capacidade do alumnado para desenvolverse con certo grado de autonomía na lectura dun texto.
Ponderación	Audición
	Criterio de avaliación
40%	e) Memorizar (cando proceda) e interpretar fragmentos musicais sinxelos empregando a medida, afinación, articulación e fraseo adecuado ao seu contido.
	f) Interpretar obras ou pezas adecuadas ao seu nivel. Este criterio pretende comprobar a capacidade do alumnado para empregar o “tempo”, a articulación e a dinámica como elementos básicos da interpretación.
	h) Participar como membro dun grupo e manifestar a capacidade de tocar ao mesmo tempo que escoita e se adapta ao resto dos instrumentos. Este criterio de avaliación presta atención á capacidade do alumnado para adaptar a súa afinación, precisión rítmica, dinámica, etc., á dos seus compañeiros ou compañeiras nun traballo común

9.3.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.
- Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula cunha cualificación numérica, as capacidades de aprendizaxe e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento a dirección do Centro previamente o consello escolar.

9.3.5 Medidas de recuperación

As medidas de recuperación aplicaranse ao alumnado que non pode ser avaliado por faltas de asistencia, así como aquel con cualificacións negativas. Estas medidas de recuperación consistirán na proba ordinaria e a proba extraordinaria.

9.3.5.1 Proba ordinaria

- Esta proba será convocada no 3º trimestre. O alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar. A proba non será inferior a 15 minutos, nin superior a 30 minutos

9.3.5.2 Probas extraordinarias

- O alumnado que non acade unha cualificación positiva na avaliación de ordinaria terá a opción de realizar a proba extraordinaria. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos ou pezas a interpretar. A proba non será inferior a 15 minutos, nin superior a 30 minutos.

9.3.6 Secuenciación, temporalización de contidos e recursos didácticos

Trombón 3º de Grao Elemental

- Supplementary Studies R. M. Endresen

- Étude Variés Vol. 3 J. Naulais
- Método de Flexibilidad de Slokar M. Reift.
- Escuchar, leer y tocar Vol.2 Ed. Dehaske
- Método de escalas vol.1 Slokar. Marc Reift editions

*Os recursos aquí presentados poderán ser complementados ou substituídos por outros que se consideren máis adecuados ás características específicas do alumno/a, podendo facer así, unha adaptación dos mesmos máis axeitada ás súas necesidades individuais.

*Recórdase a necesidade de empregar material orixinal de métodos, estudos e obras.

Temporalización dos Contidos

Primeira avaliación:

- Método Flexibilidad Pág. 12-14 B. SLOKAR
- Método de escalas vol.1 La, Mib B. Slokar.
- Supplementary studies (1 a 6) R. M. Endresen
- Étude Variés Vol. 3 (1-4) J. Naulais
- Escuchar, leer y tocar Vol.2 (1 a 3) Ed. Dehaske.
- Estudio e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Segunda avaliación:

- Método Flexibilidad Pág. 12 a 15 B. Slokar.
- Método de escalas vol.1 Mi, Reb. B. Slokar
- Supplementary studies (7- 15) R. M. Endresen
- Étude Variés Vol. 3 (5-8) J. Naulais
- Escuchar, leer y tocar Vol.2/ (4 a 7) Ed. Dehaske
- Estudio e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Terceira avaliación:

- Método Flexibilidad.... Pág. 1 a 15 B.SLOKAR
- Método de escalas vol.1 Solb y Si B. Slokar..
- Supplementary studies(16- 21) R. M. Endresen
- Étude Variés Vol. 3 (9-12) J. Naulais
- Escuchar, leer y tocar Vol.2/ (8 a 10) Ed. Dehaske
- Estudio e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Obras:

Deux ans Dejà	J.Naulais
Introduction et Allegro Marcial	W. van Dorsselaer
Air Noble	J. Robert
Easy trombone solos Vol.2	M.M.O editions
Capriche medieval,	J. Barat
A Longchamp	W. Van Dorsselaer
Trombontest Cycle I – 2º année	C. Pichaureau
Avenue Washington	J. Sichler
Le GrandDuc	W. van Dorsselaer
Cantilena	J.F. Handel

Obras Trombón Baixo:

Introduction et Burlesque	R. Eaves
Légende	J. P. Beugniot
L'enterrement de Saint-Jean	R. Bariller
Campagnarde	A. Lodéon

Poderanse utilizar tamén para este nivel as obras programadas para trombón tenor.

9.4 **Curso: 4º de grao elemental**

9.4.1 **Obxectivos**

- a) Consolidar unha correcta posición corporal, así como unha óptima colocación do instrumento que permita un uso adecuado da respiración.
- b) Controlar o aire mediante a respiración diafragmática, a relaxación e os músculos que forman a embocadura, de maneira que posibilite unha correcta emisión, afinación, articulación e flexibilidade do son.
- c) Coñecer e usar adecuadamente os reflexos necesarios para corrixir a afinación e manter a calidade e igualdade do son en todos os rexistros.
- d) Coñecer as características e posibilidades técnicas e sonoras do trombón dentro deste nivel, e saber utilízalas, tanto individualmente como en conxunto.
- e) Demostrar unha sensibilidade auditiva que permita o control permanente da afinación e o perfeccionamento da calidade do son.
- f) Desenvolver a memoria musical e a lectura a vista.
- g) Interpretar un repertorio de obras de diversos estilos adecuado o nivel.

9.4.2 **Contidos**

- a) A relación entre postura, respiración e relaxación na práctica do instrumento. Desenvolvemento da capacidade pulmonar.
- b) Fortalecemento da embocadura e control da relaxación na emisión do son coa boquilla e o trombón. Estudo da boquilla.
- c) Desenvolvemento da sensibilidade auditiva que permita percibir e obter un son de calidade e unha correcta afinación.
- d) Estudo da emisión, as articulacións e as dinámicas.
- e) Desenvolvemento da flexibilidade coa práctica de intervalos ligados e picados, incluíndo o traballo de posicións fixas.
- f) Aprendizaxe de escalas maiores, menores e arpejos en todas as tonalidades, dentro dos niveis de dificultade (velocidade e tesitura) adecuados para o control da afinación e o son.
- g) Iniciación á comprensión das estruturas musicais (temas, frases, seccións, etc.) cara a unha interpretación máis consciente do repertorio adecuado a este nivel.
- h) Adestramento progresivo da memoria e a lectura a vista.
- i) Adquisición de hábitos de estudo adecuados.
- j) Práctica de conxunto.
- k) Estudo dos recursos establecidos para o desenvolvemento conxunto

e progresivo das capacidades técnicas e musicais do alumnado.

9.4.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexerese por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sen limitarse unicamente á cualificación trimestral ou final.

9.4.3.1 Criterios de avaliación

- a) Mostrar unha correcta respiración mantendo a relaxación e unha posición corporal adecuada para garantir a saúde postural, así como, unha correcta execución instrumental acorde coas exixencias do nivel. Mediante este criterio pretendese avaliar o dominio da respiración e a postura evitando tensións innecesarias.
- b) Desenvolver unha correcta embocadura mantendo unha posición e tonicidade muscular adecuada. Este criterio pretende valorar a capacidade do alumnado para manter unha correcta embocadura facendo un uso adecuado dos músculos faciais que interveñen na formación da mesma.
- c) Mostrar nos estudos e no repertorio a capacidade de aprendizaxe progresiva individual. Este criterio pretende verificar que o alumnado é capaz de aplicar no seu estudo as indicacións do profesorado e, con elas, desenvolver unha autonomía progresiva de traballo que lle permita progresar adecuadamente.
- d) Poñer de manifesto a correcta evolución da calidade do son. Mediante este criterio valorarase en que medida o alumnado mostra o coñecemento do funcionamento do instrumento e utiliza adecuadamente a sensibilidade auditiva na interpretación do repertorio adecuado ao seu nivel.
- e) Memorizar e interpretar fragmentos musicais empregando a medida, afinación, articulación e fraseo adecuado ao seu contido. Este criterio pretende comprobar, a través da memoria, a correcta aplicación dos coñecementos teórico-prácticos da linguaxe musical.

- f) Interpretar obras ou pezas adecuadas ao seu nivel. Este criterio pretende comprobar a capacidade do alumnado para empregar o “tempo”, a articulación e a dinámica como elementos básicos da interpretación.
- g) Ler textos sinxelos a primeira vista. Este criterio pretende constatar a capacidade do alumnado para desenvolverse con certo grado de autonomía na lectura dun texto.
- h) Participar como membro dun grupo e manifestar a capacidade de tocar ao mesmo tempo que escoita e se adapta ao resto dos instrumentos. Este criterio de avaliación presta atención á capacidade do alumnado para adaptar a súa afinación, precisión rítmica, dinámica, etc., á dos seus compañeiros ou compañeiras nun traballo común.
- i) Describir logo dunha audición os trazos característicos das obras escoitadas. Con este criterio, preténdese avaliar a capacidade para percibir e relacionar cos coñecementos adquiridos os aspectos esenciais de obras que o alumnado poida entender segundo o seu nivel de desenvolvemento cognitivo e afectivo, aínda que non as interprete por seren novas para el ou por resultaren aínda inabordables pola súa dificultade técnica.

9.4.3.2 Mínimos esixibles

- Demostrar unha posición corporal correcta co instrumento.
- Demostrar unha correcta técnica respiratoria, embocadura e emisión do son.
- Interpretar axeitadamente, con calidade sonora e afinación, o 50% dos aspectos técnicos (escalas, arpejos, etc.) e dos estudos programados no curso.
- Interpretar dúas pezas de distintas épocas e estilos acordes ao nivel do curso, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.

9.4.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Empregarase como procedemento a observación directa do alumnado valorando o rendemento do traballo nas clases, controles, probas, así como as audicións.
- Como ferramentas de avaliación empregarase o caderno de aula, onde quedará recollida a información e a valoración do traballo nas clases, así como a folla de avaliación que utilizarase para valorar audicións, probas e calibracións (adxunta no apartado 12.4 de Anexos da presente programación). Poderase utilizar gravacións de audio e vídeo como ferramenta de avaliación complementaria

9.4.3.4 Criterios de cualificación

O alumnado será cualificado en función do logro dos criterios de avaliación a

partir do traballo de aula cunha ponderación do 60% e audición cun 40%. Inda que hai tres avaliacións trimestrais, ao ser esta unha avaliación formativa cunha aprendizaxe progresiva a cualificación final corresponderá ca do último trimestre do curso.

Tabla 4. Criterios de cualificación de 4º de GE

Ponderación	Traballo de aula
	Criterio de avaliación
60%	a) Mostrar unha correcta respiración mantendo a relaxación e unha posición corporal adecuada para garantir a saúde postural, así como, unha correcta execución instrumental acorde coas exigencias do nivel.
	b) Desenvolver unha correcta embocadura mantendo unha posición e tonicidade muscular adecuada.
	c) Mostrar nos estudos e no repertorio a capacidade de aprendizaxe progresiva individual.
	d) Poñer de manifesto a correcta evolución da calidade do son. Mediante este criterio valorarase en que medida o alumnado mostra o coñecemento do funcionamento do instrumento e utiliza adecuadamente a sensibilidade auditiva na interpretación do repertorio adecuado ao seu nivel.
	g) Ler textos sinxelos a primeira vista. Este criterio pretende constatar a capacidade do alumnado para desenvolverse con certo grado de autonomía na lectura dun texto.
	j) Describir logo dunha audición os trazos característicos das obras escoitadas. Con este criterio, preténdese avaliar a capacidade para percibir e relacionar cos coñecementos adquiridos os aspectos esenciais de obras que o alumnado poida entender segundo o seu nivel de desenvolvemento cognitivo e afectivo, aínda que non as interprete por seren novas para el ou por resultaren aínda inabordables pola súa dificultade técnica.
Ponderación	Audición
	Criterio de avaliación
40%	e) Memorizar (cando proceda) e interpretar fragmentos musicais sinxelos empregando a medida, afinación, articulación e fraseo adecuado ao seu contido.
	f) Interpretar obras ou pezas adecuadas ao seu nivel. Este criterio pretende comprobar a capacidade do alumnado para empregar o “tempo”, a articulación e a dinámica como elementos básicos da interpretación.
	h) Participar como membro dun grupo e manifestar a capacidade de tocar ao mesmo tempo que escoita e se adapta ao resto dos instrumentos. Este criterio de avaliación presta atención á capacidade do alumnado para adaptar a súa afinación, precisión rítmica, dinámica, etc., á dos seus compañeiros ou compañeiras nun traballo común

9.4.4 Medidas de recuperación

As medidas de recuperación aplicaranse ao alumnado que non pode ser avaliado por faltas de asistencia, así como aquel con cualificacións negativas. Estas medidas de recuperación consistirán na proba ordinaria e a proba extraordinaria..

9.4.4.1 Proba ordinaria

- Esta proba será convocada no 3º trimestre. O alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar. A proba non será inferior a 15 minutos, nin superior a 30 minutos.

9.4.4.2 Probas extraordinarias

- O alumnado que non acade unha cualificación positiva na avaliación de ordinaria terá a opción de realizar a proba extraordinaria. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos ou pezas a interpretar. A proba non será inferior a 15 minutos, nin superior a 30 minutos.

9.4.5 Secuenciación, temporalización de contidos e recursos didácticos

Trombón 4º de Grao Elemental

• Quiero tocar tb (técnica)	Cesar M. Martín
• Método Flexibilidad de SLOKAR	M.Reift editions
• Método de escalas vol.1 Slokar	Marc Reift editions
• Método completo para trombón	Arbans (Alessi)
• Etude Varie vol. 3	J. Naulais
• Etude Varie vol. 7	J. Naulais
• Supplementary studies for trombone	R. M. Endresen
• Escuchar, leer y tocar Vol.2	Ed. Dehaske

*Os recursos aquí presentados poderán ser complementados ou substituídos por outros que se consideren máis adecuados ás características específicas do alumno/a, podendo facer así, unha adaptación dos mesmos máis axeitada ás súas necesidades individuais.

*Recórdase a necesidade de empregar material orixinal de métodos, estudos e obras.

Temporalización dos Contidos

Primeira avaliación

- Método Flexibilidad 35 a 38 B. Slokar.
- Quiero tocar tb (técnica) (5-6) Cesar M. Martín
- Método de escalas vol.1 Corcheas Do, Sol y Re B. Slokar.
- Supplementary studies (21-25) R. M. Endresen
- Etude Varie vol. 3 (10-14) J. Naulais
- Escuchar, leer y tocar Vol.2(11 a 13) Ed. Dehaske
- Etude Varie vol. 7 (1-4) J. Naulais
- Método completo Exercicios 11-15 Arbans (Alessi)
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Segunda avaliación:

- Quiero tocar tb (técnica) (7-8) Cesar M. Martín
- Método Flexibilidad 39 a 43 B. Slokar
- Método de escalas vol.1 Corcheas. La, Fa, Sib. B. Slokar.
- Supplementary studies (26-33) R. M. Endresen
- Etude Varie vol. 3 (15-20) J. Naulais
- Escuchar, leer y tocar Vol.2(14 a 16) Ed. Dehaske
- Etude Varie vol. 7 (5-8) J. Naulais
- Método completo Acordes 46 pag.26 Arbans (Alessi).
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Terceira avaliación:

- Quiero tocar tb (técnica) (9-10) Cesar M. Martín
- Método Flexibilidad. 45 a 47 B. Slokar
- Método de escalas vol.1 Corcheas Lab, Si y Mib B. Slokar.
- Supplementary studies (34-46) R. M. Endresen
- Etude Varie vol. 3 (21-25) J. Naulais
- Escuchar, leer y tocar Vol.2 (18 a 20) Ed. Dehaske
- •Etude Varie vol. 7 (8-10) J. Naulais
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Obras:

- Aria et Minuetto J. Naulais
- Introduction et allegro martial W. Dorsseleer.

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL

Conservatorio Profesional de Música de Vigo

UNIÓN EUROPEA
Fondo Social Europeo
O FSE inviste no teu futuro

CMUS **Vigo**
Conservatorio Profesional de Música

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.es
<http://cmusvigo.gal>

- Cantilena G. F. Handel
- Trombonaria J. Brouquières
- Fantasia J. F. Michel
- Thème de Concours R. Clérisse
- Trombontest Cycle I – 3° année C. Pichaureau
- Austin Park March A. Frackenpohl
- Easy trombone solos Vol.2 M.M.O editions
- Second book trombone solos Peter Codain & Leslie Person.
- Capriche medieval, J. Barat
- 12 pieces recreatives G. Martin
- Le GrandDuc W. van Dorsselaer
- Introduction et Allegro Marcial W. van Dorsselaer

Obras de nivel semellante ás anteriores.

Obras Trombón Baixo:

- Dramatique E. S. Solomon
- Pièce Lyrique R. Clérisse
- Passacaglia and Fugue Otto Henry

Obras de nivel semellante ás anteriores.

9.5 **Curso: 1º de grao profesional**

9.5.1 **Obxectivos**

- a) Empregar de forma correcta a respiración e a proxección da columna de aire, mantendo o control da relaxación.
- b) Mellorar permanentemente o dominio da técnica, de forma que permita o control da calidade e igualdade sonora en todo o rexistro do trombón.
- c) Manter un control permanente da afinación, adquirindo progresivamente a autonomía necesaria para corrixila adecuadamente.
- d) Adquirir un maior dominio das diversas articulacións e da flexibilidade en todo o rexistro do trombón.
- e) Perfeccionar o traballo sobre todas as tonalidades engadindo progresivamente maior grao de dificultade (velocidade, articulación, etc.).
- f) Aprender a utilizar a técnica e os coñecementos adquiridos para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: articulación, fraseo, dinámica e agógica.
- g) Adquirir e aplicar progresivamente ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria e a lectura a vista.
- h) Interpretar un repertorio de obras de diferentes épocas e estilos, dunha dificultade adecuada a este nivel.
- i) Practicar a música de conxunto en formacións de diversa configuración, desempeñando papeis diferentes en obras dunha dificultade acorde co nivel.

9.5.2 **Contidos**

- a) Control da respiración, a columna de aire e a relaxación.
- b) Ampliación progresiva dos rexistros agudo e grave. O transpositor.
- c) Perfeccionamento do son. Controlar a igualdade sonora e tímbrica nos diferentes rexistros.
- d) Control da afinación, con especial atención no rexistro agudo.
- e) Profundar no traballo das articulacións: estudo dos diferentes signos e as súas variantes.
- f) Estudo da flexibilidade, e das escalas maiores, menores e arpejos en todas as tonalidades, engadindo gradualmente maiores dificultades en canto a velocidade, dinámicas, articulacións, etc.
- g) Estudo de literatura solista do trombón adecuada a este nivel.
- h) Traballo progresivo dos elementos que interveñen no fraseo musical: liña, cor e expresión.

- i) Adestramento permanente e progresivo da memoria e da lectura á vista.
- j) Práctica de conxunto en formacións de diversos tipos.
- k) Manter hábitos de estudo correctos e adecuados a este nivel.

9.5.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexerase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sen limitarse unicamente á cualificación trimestral ou final.

9.5.3.1 Criterios de avaliación

- a) Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás exixencias da execución instrumental. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.
- b) Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- c) Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.
- d) Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo e o dominio na execución de estudos e obras de repertorio sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Con este criterio preténdese avaliar a autonomía e competencia do estudo individualizado e a resolución dos problemas que se lle susciten no estudo e a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos.

- e) Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura á primeira vista así como a súa desenvolvemento para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.
- f) Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto aos hábitos de estudo e á capacidade de autocrítica, así como a actitude, o comportamento e a participación nas actividades programadas.
- g) Interpretar de memoria unha obra de repertorio durante o curso como solista de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así como a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro delas.
- h) Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel cunha correcta interpretación. Mediante este criterio preténdese avaliar a interpretación pública dunha obra.
- i) Mostrar interese na procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento. Mediante este criterio valorarase en que medida o alumnado incorpora no seu proceso de aprendizaxe os resultados na procura de documentación contrastándoos cos seus propios coñecementos técnicos e musicais.
- j) Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.
- k) Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical. Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respecto ao texto

9.5.3.2 Mínimos esixibles

- Demostrar unha posición corporal correcta co instrumento.
- Demostrar unha correcta técnica respiratoria, embocadura e emisión do son.
- Interpretar axeitadamente, con calidade sonora e afinación, o 50% dos aspectos técnicos (escalas, arpejos, etc.) e dos estudos programados no curso.
- Interpretar dúas pezas de distintas épocas e estilos acordes ao nivel do curso, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.

9.5.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Empregarase como procedemento a observación directa do alumnado valorando o rendemento do traballo nas clases, controles, probas, así como as audicións.
- Como ferramentas de avaliación empregárase o caderno de aula, onde quedará recollida a información e a valoración do traballo nas clases, así como a folla de avaliación que utilizará para valorar audicións, probas e calibracións (adxunta no apartado 12.4 de Anexos da presente programación). Poderá utilizarse gravacións de audio e vídeo como ferramenta de avaliación complementaria

9.5.3.4 Criterios de cualificación

O alumnado será cualificado en función do logro dos criterios de avaliación a partir do traballo de aula cunha ponderación do 60% e audición cun 40%. Inda que hai tres avaliacións trimestrais, ao ser esta unha avaliación formativa cunha aprendizaxe progresiva a cualificación final corresponderá ca do último trimestre do curso.

Tabla 5. Criterios de cualificación de 1º GP

Ponderación	Traballo de aula
	Criterios de avaliación
60%	a) Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás exixencias da execución instrumental
	b) Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.
	c) Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.
	d) Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo e o dominio na execución de estudos e obras de repertorio sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.
	e) Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento
	f) Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.
	i) Mostrar interese na procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento.
Ponderación	Audición
	Criterios de avaliación
40%	c) Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os

	aspectos técnicos dos musicais.
	g) Interpretar de memoria unha obra de repertorio durante o curso como solista de acordo cos criterios do estilo correspondente.
	h) Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel cunha correcta interpretación.
	j) Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo.
	k) Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical.

9.5.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.
- Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula cunha cualificación numérica, as capacidades de aprendizaxe e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento a dirección do Centro previamente o consello escolar.

9.5.5 Medidas de recuperación

As medidas de recuperación aplicaranse ao alumnado que non pode ser avaliado por faltas de asistencia, así como aquel con cualificacións negativas. Estas medidas de recuperación consistirán na proba ordinaria e a proba extraordinaria.

9.5.5.1 Proba ordinaria

- Esta proba será convocada no 3º trimestre. O alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar. A proba non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos.

9.5.5.2 Probas extraordinarias

- alumnado que non acade unha cualificación positiva na avaliación de ordinaria terá a opción de realizar a proba extraordinaria. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos ou pezas a interpretar. A proba non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos.

9.5.6 Secuenciación, temporalización de contidos e recursos didácticos

Trombón 1º de Grao Profesional

• Método completo para trombón	Arbans (Alessi)
• Método Flexibilidad	B. Slokar.
• Quiero tocar trb (técnica)	Cesar M. Martín
• Etude Varie vol. 4	J. Naulais
• Etude Varie vol. 7	J. Naulais

*Os recursos aquí presentados poderán ser complementados ou substituídos por outros que se consideren máis adecuados ás características específicas do alumno/a, podendo facer así, unha adaptación dos mesmos máis axeitada ás súas necesidades individuais.

*Recórdase a necesidade de empregar material orixinal de métodos, estudos e obras.

Temporalización dos contidos

Primeira avaliación:

• Método Flexibilidad	B. Slokar.
• Quiero tocar tb (técnica)	Cesar M. Martín
• Método completo para trombón	Arbans (Alessi)
• Etudes Varies vol. 4	J. Naulais
• Etudes Varies vol. 7	J. Naulais
• Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.	

Segunda avaliación:

• Método Flexibilidad 48 a 50	B. Slokar.
• Escalas vol.1 Tresillos Si, Fa, Sol, Mi	B. Slokar
• Quiero tocar tb pg 5 a 8	Cesar M. Martín
• Método completo p.47-50	Arbans (Alessi)
• Etudes Varies vol. 4 (1-4)	J. Naulais

- Etudes Varies vol. 7 (11-13) J. Naulais
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Terceira avaliación:

- Método Flexibilidad 51 a 53 B. Slokar.
- Escalas vol.1 tresillos Mib, Lab, La, Re B. Slokar
- Quiero tocar trb (pg9 y 10) Cesar M. Martín
- Método completo. Apartado de sínkopas Arbans (Alessi)
- Etude Varie vol. 4 (5-7) J. Naulais
- Etude Varie vol. 7 (14-15) J. Naulais
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Obras:

- J'ai le blues J. Naulais
- Honor and Arms G. F. Handel
- Romance W. G. Still
- Essai II M. Galiegue
- Concertino Basso R. Lieb
- Sonata nº 1 Gallard J.E.
- Sonata nº 2. Gallard J.E.
- Sonata en Fa M Marcelo B
- Allegro L. Mozart
- Trombonaria J. Brouquieres
- Tourne-sol J. Naulais
- Bandinage P. Lawrance
- Sang till lotta J. Sandstrom
- Colneford suite A. Bullard
- Allegro L. Mozart
- Eassi I M. Galiegue

Obras de nivel semellante ás anteriores.

Obras Trombón Baixo:

- Dramatique E. S. Solomon
- Pièce Lyrique R. Clérisse
- Passacaglia and Fugue Otto Henry

Obras de nivel semellante ás anteriores.

9.6 **Curso: 2º de grao profesional**

9.6.1 **Obxectivos**

- a) Empregar de forma correcta a respiración e a proxección da columna de aire, mantendo o control da relaxación.
- b) Mellorar permanentemente o dominio da técnica, de forma que permita o control da calidade e igualdade sonora en todo o rexistro do trombón.
- c) Manter un control permanente da afinación, adquirindo progresivamente a autonomía necesaria para corríxila adecuadamente.
- d) Adquirir un maior dominio das diversas articulacións e da flexibilidade en todo o rexistro do trombón.
- e) Perfeccionar o traballo sobre todas as tonalidades engadindo progresivamente maior grao de dificultade (velocidade, articulación, etc.)
- f) Aprender a utilizar a técnica e os coñecementos adquiridos para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: articulación, fraseo, dinámica e agógica.
- g) Adquirir e aplicar progresivamente ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria e a lectura a vista.
- h) Interpretar un repertorio de obras de diferentes épocas e estilos, dunha dificultade adecuada a este nivel.
- i) Practicar a música de conxunto en formacións de diversa configuración, desempeñando papeis diferentes en obras dunha dificultade acorde co nivel.

9.6.2 **Contidos**

- a) Control da respiración, a columna de aire e a relaxación.
- b) Ampliación progresiva dos rexistros agudo e grave. O transpositor. Iniciación ás notas pedais.
- c) Perfeccionamento do son. Controlar a igualdade sonora e tímbrica nos diferentes rexistros.
- d) Control da afinación, con especial atención no rexistro agudo.
- e) Profundar no traballo das articulacións: estudo dos diferentes signos e as súas variantes.
- f) Estudo da flexibilidade, e das escalas maiores, menores e arpexos en todas as tonalidades, engadindo gradualmente maiores dificultades en canto a velocidade, dinámicas, articulacións, etc.
- g) Iniciación ó estudo dos ornamentos (apoiaturas, mordentes e preparación para o trilo).
- h) Estudo de literatura solista do trombón adecuada a este nivel

- i) Traballo progresivo dos elementos que interveñen no fraseo musical: liña, cor e expresión.
- j) Adestramento permanente e progresivo da memoria e da lectura á vista.
- k) Práctica de conxunto en formacións de diversos tipos.
- l) Manter hábitos de estudo correctos e adecuados a este nivel.

9.6.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexerase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sen limitarse unicamente á cualificación trimestral ou final.

9.6.3.1 Criterios de avaliación

- a) Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás exixencias da execución instrumental. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.
- b) Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- c) Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.
- d) Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo e o dominio na execución de estudos e obras de repertorio sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Con este criterio preténdese avaliar a autonomía e competencia do estudo individualizado e a resolución dos problemas que

se lle susciten no estudo e a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos.

- e) Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura á primeira vista así como a súa desenvolvemento para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.
- f) Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto aos hábitos de estudo e á capacidade de autocrítica, así como a actitude, o comportamento e a participación nas actividades programadas.
- g) Interpretar de memoria unha obra de repertorio durante o curso como solista de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así como a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro delas.
- h) Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel cunha correcta interpretación. Mediante este criterio preténdese avaliar a interpretación pública dunha obra.
- i) Mostrar interese na procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento. Mediante este criterio valorarase en que medida o alumnado incorpora no seu proceso de aprendizaxe os resultados na procura de documentación contrastándoos cos seus propios coñecementos técnicos e musicais.
- j) Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.
- k) Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical. Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respecto ao texto.

9.6.3.2 Mínimos esixibles

- Demostrar unha posición corporal correcta co instrumento.
- Demostrar unha correcta técnica respiratoria, embocadura e emisión do son.
- Interpretar axeitadamente, con calidade sonora e afinación, o 50% dos aspectos técnicos (escalas, arpejos, etc.) e dos estudos programados no curso.
- Interpretar dúas pezas de distintas épocas e estilos acordes ao nivel

do curso, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.

9.6.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Empregarase como procedemento a observación directa do alumnado valorando o rendemento do traballo nas clases, controles, probas, así como as audicións.
- Como ferramentas de avaliación empregarase o caderno de aula, onde quedará recollida a información e a valoración do traballo nas clases, así como a folla de avaliación que utilizarase para valorar audicións, probas e calibracións (adxunta no apartado 12.4 de Anexos da presente programación). Poderase utilizar gravacións de audio e vídeo como ferramenta de avaliación complementaria.

9.6.3.4 Criterios de cualificación

O alumnado será cualificado en función do logro dos criterios de avaliación a partir do traballo de aula cunha ponderación do 60% e audición cun 40%. Innda que hai tres avaliacións trimestrais, ao ser esta unha avaliación formativa cunha aprendizaxe progresiva a cualificación final corresponderá ca do último trimestre do curso.

Tabla 6. Criterios de cualificación de 2º GP

Ponderación	Traballo de aula
	Criterios de avaliación
60%	a) Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás exixencias da execución instrumental
	b) Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.
	c) Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.
	d) Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo e o dominio na execución de estudos e obras de repertorio sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.
	e) Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento
	f) Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.
	i) Mostrar interese na procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento.
Ponderación	Audición

	Criterios de avaliación
40%	c) Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.
	g) Interpretar de memoria unha obra de repertorio durante o curso como solista de acordo cos criterios do estilo correspondente.
	h) Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel cunha correcta interpretación.
	j) Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo.
	k) Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical.

9.6.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.
- Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula cunha cualificación numérica, as capacidades de aprendizaxe e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento a dirección do Centro previamente o consello escolar.

9.6.5 Medidas de recuperación

As medidas de recuperación aplicaranse ao alumnado que non pode ser avaliado por faltas de asistencia, así como aquel con cualificacións negativas. Estas medidas de recuperación consistirán na proba ordinaria e a proba extraordinaria

9.6.5.1 Proba ordinaria

Proba ordinaria

- Esta proba será convocada no 3º trimestre. O alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso en cuestión,

sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar. A proba non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos.

•

9.6.5.2 Probas extraordinarias

- O alumnado que non acade unha cualificación positiva na avaliación de ordinaria terá a opción de realizar a proba extraordinaria. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos ou pezas a interpretar. A proba non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos.

9.6.6 Secuenciación, temporalización de contidos e recursos didácticos

Trombón 2º de Grao Profesional

• Método Flexibilidad	B. Slokar.
• Método completo para trombón	Arbans (Alessi)
• Quiero tocar trb (técnica)	Cesar M. Martín
• Selección de estudos do Concone,	Donald Reinhard
• Etude Varie vol. 4	J. Naulais
• Etude Varie vol. 7	J. Naulais

*Os recursos aquí presentados poderán ser complementados ou substituídos por outros que se consideren máis adecuados ás características específicas do alumno/a, podendo facer así, unha adaptación dos mesmos máis axeitada ás súas necesidades individuais.

Temporalización dos contidos

Primeira avaliación:

• Método Flexibilidad 60 a 64	B. Slokar.
• Escalas vol.1 Semicorcheas Si, Fa, Sol, Mi	B. Slokar
• Quiero tocar trb (pg13 y 14)	Cesar M. Martín
• Método completo Semicorcheas 19-22	Arbans (Alessi)
• Etude Varie vol. 4 (11-14)	J. Naulais
• Etude Varie vol. 7 (19-21)	J. Naulais
• Concone (1-4)	Donald Reinhard
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

•
Segunda avaliación:

- Método Flexibilidad 65 a 68 B. Slokar.
- Escalas vol.1 Semicor Mib, Lab, La, Re B. Slokar
- Quiero tocar trb (pg15 y 16) Cesar M. Martín
- Método completo Semicorcheas 22-25 Arbans (Alessi)
- Etude Varie vol. 4 (15-17) J. Naulais
- Etude Varie vol. 7 (22-23) J. Naulais
- Concone (5-7) Donald Reinhard
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Terceira avaliación:

- Método Flexibilidad 69 a 72 B. Slokar.
- Escalas vol.1 Semicorcheas Do, Fa, Sol, Sib B. Slokar
- Quiero tocar trb (pg17 y 18) Cesar M. Martín
- Método completo Semicorcheas 25-28 Arbans (Alessi)
- Etudes Varies vol. 4 (18-22) J. Naulais
- Concone (8-10) Donald Reinhard
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Obras:

Choral Varie	R. Boutry
Romance	V. Ewald
Hasse Suite	J. A. Hasse
Tres Sympa	M. Galiegue
Sonata nº 1	J. E. Galliard
Concert Piece	A. Ostrander
Sonata en Re M	A. Caldara
Sonata en La m	B. Marcello IMC
Prelude et Divertissement	R. CLERISE
Colnefor Suite	A. Bullard
Sang till Lotta	J. Sandstrom
La tarde con Jazz	R. Biveinis

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL

Conservatorio Profesional de Música de Vigo

UNIÓN EUROPEA
Fondo Social Europeo
O FSE inviste no teu futuro

CMUS **Vigo**
Conservatorio Profesional de Música

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.es
<http://cmusvigo.gal>

Nossa-bova

Reverie et Balade

Piezas y conciertos

Obras de nivel semellante ás anteriores.

Obras Trombón Baixo:

Un Adagio

Tubaroque

Barcarole et Chanson Bachique

Suite Marine

Cameos

Obras de nivel semellante ás anteriores.

Ximo Cano

R. Mignon

L. Alcocer

C. M. von Weber

R. Boutry

J. Semler-Collery

J. M. Defaye

G. Jacob

9.7 **Curso: 3º de grao profesional**

9.7.1 **Obxectivos**

- a) Ampliar o dominio da técnica, de forma que permita o control das posibilidades sonoras e expresivas en todo o rexistro do trombón.
- b) Manter un control permanente da afinación, adquirindo progresivamente a autonomía necesaria para a súa corrección e perfeccionamento.
- c) Adquirir un maior dominio das diversas articulacións e da flexibilidade en todo o rexistro do trombón.
- d) Perfeccionar o traballo sobre todas as tonalidades e modos, engadindo progresivamente maior grao de dificultade (velocidade, articulación, etc.)
- e) Aprender a utilizar a técnica e os coñecementos adquiridos para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: articulación, fraseo, dinámica e agógica.
- f) Desenvolver adecuadamente o dominio da memoria e a lectura a primeira vista, e aplicar progresivamente con maior autonomía os coñecementos necesarios para a improvisación.
- g) Interpretar un repertorio de obras de diferentes épocas e estilos, dunha dificultade adecuada a este nivel.
- h) Practicar a música de conxunto en formacións de diversa configuración, desempeñando papeis diferentes en obras dunha dificultade acorde co nivel.
- i) Coñecer as diversas convencións interpretativas vixentes en distintos períodos da historia da música instrumental, e a súa aplicación práctica na interpretación do repertorio.

9.7.2 **Contidos**

- a) Control da respiración, a columna de aire e a relaxación.
- b) Ampliación progresiva dos rexistros agudo e grave, con especial atención á afinación nos dous rexistros. Estudo do transpositor e as notas pedais.
- c) Perfeccionamento do son. Controlar a igualdade sonora e tímbrica nos diferentes rexistros.
- d) Profundar no traballo das articulacións: estudo dos diferentes signos e as súas variantes. Estudo do dobre e triplo picado.
- e) Estudo da flexibilidade, e das escalas maiores, menores e arpexos en todas as tonalidades, engadindo gradualmente maiores dificultades en canto a velocidade, dinámicas, articulacións, etc..
- f) Iniciación ó estudo dos ornamentos (apoiaturas, mordentes e preparación para o trilo).

- g) Estudo de literatura solista do trombón adecuada a este nivel.
- h) Traballo progresivo dos elementos que interveñen no fraseo musical: liña, cor e expresión, adecuándoos aos diferentes estilos e prestando especial atención ao seu estudo nos tempos lentos.
- i) Adestramento permanente e progresivo da memoria e da lectura á vista.
- j) Manter hábitos de estudio correctos e adecuados a este nivel.
- k) Audicións de grandes intérpretes para analizar de xeito crítico as súas características máis destacadas.

9.7.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexeráse por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sen limitarse unicamente á cualificación trimestral ou final.

9.7.3.1 Criterios de avaliación

- a) Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás exigencias da execución instrumental. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.
- b) Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- c) Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.
- d) Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo e o dominio

na execución de estudos e obras de repertorio sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Con este criterio preténdese avaliar a autonomía e competencia do estudo individualizado e a resolución dos problemas que se lle susciten no estudo e a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos.

- e) Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura á primeira vista así como a súa desenvolvemento para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.
- f) Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto aos hábitos de estudo e á capacidade de autocrítica, así como a actitude, o comportamento e a participación nas actividades programadas.
- g) Interpretar de memoria unha obra de repertorio durante o curso como solista de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así como a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro delas.
- h) Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel demostrando unha correcta calidade artística. Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madurez da súa personalidade artística.
- i) Mostrar interese na procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento. Mediante este criterio valorarase en que medida o alumnado incorpora no seu proceso de aprendizaxe os resultados na procura de documentación contrastándoos cos seus propios coñecementos técnicos e musicais.
- j) Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.
- k) Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical. Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respecto ao texto..

9.7.3.2 Mínimos esixibles

- Demostrar unha posición corporal correcta co instrumento.
- Demostrar unha correcta técnica respiratoria, embocadura e emisión do son.

- Interpretar axeitadamente, con calidade sonora e afinación, o 50% dos aspectos técnicos (escalas, arpejos, etc.) e dos estudos programados no curso.
- Interpretar dúas pezas de distintas épocas e estilos acordes ao nivel do curso, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.

9.7.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Empregarase como procedemento a observación directa do alumnado valorando o rendemento do traballo nas clases, controles, probas, así como as audicións.
- Como ferramentas de avaliación empregarase o caderno de aula, onde quedará recollida a información e a valoración do traballo nas clases, así como a folla de avaliación que utilizarase para valorar audicións, probas e calibracións (adxunta no apartado 12.4 de Anexos da presente programación). Poderase utilizar gravacións de audio e vídeo como ferramenta de avaliación complementaria..

9.7.3.4 Criterios de cualificación

O alumnado será cualificado en función do logro dos criterios de avaliación a partir do traballo de aula cunha ponderación do 60% e audición cun 40%. Inda que hai tres avaliacións trimestrais, ao ser esta unha avaliación formativa cunha aprendizaxe progresiva a cualificación final corresponderá ca do último trimestre do curso.

Tabla 7. Criterios de cualificación de 3º GP

Ponderación	Traballo de aula
	Criterios de avaliación
60%	a) Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás exixencias da execución instrumental
	b) Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.
	c) Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen deslizar os aspectos técnicos dos musicais.
	d) Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo e o dominio na execución de estudos e obras de repertorio sen deslizar os aspectos técnicos dos musicais.
	e) Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento
	f) Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.
	i) Mostrar interese na procura e selección de información sobre a técnica, a

	historia e o repertorio do instrumento.
Ponderación	Audición
	Criterios de avaliación
40%	c) Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.
	g) Interpretar de memoria unha obra de repertorio durante o curso como solista de acordo cos criterios do estilo correspondente.
	h) Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel cunha correcta interpretación.
	j) Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo.
	k) Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical.

9.7.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.
- Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula cunha cualificación numérica, as capacidades de aprendizaxe e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento a dirección do Centro previamente o consello escolar.

9.7.5 Medidas de recuperación

As medidas de recuperación aplicaranse ao alumnado que non pode ser avaliado por faltas de asistencia, así como aquel con cualificacións negativas. Estas medidas de recuperación consistirán na proba ordinaria e a proba extraordinaria.

9.7.5.1 Proba ordinaria

- Esta proba será convocada no 3º trimestre. O alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar. A proba non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos.

9.7.5.2 Probas extraordinarias

- O alumnado que non acade unha cualificación positiva na avaliación de ordinaria terá a opción de realizar a proba extraordinaria. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos ou pezas a interpretar. A proba non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos.

9.7.6 Secuenciación, temporalización de contidos e recursos didácticos

Trombón 3º de Grao Profesional

• 30 Estudos in bass and tenor clefs	D. Uber
• Método de escalas Vol 2	B. Slokar
• 31 estudos brillantes	M. Bleguer
• Método completo para trombón	A. Lafosse
• Lip Slurs	Brad Edwards
• Método completo	Arbans (Alessi)
• Melodius estudes	M. Bordogni
• Probespiel test pieces for trombone	Edition Peters

*Os recursos aquí presentados poderán ser complementados ou substituídos por outros que se consideren máis adecuados ás características específicas do alumno/a, podendo facer así, unha adaptación dos mesmos máis axeitada ás súas necesidades individuais.

Temporalización dos contidos

Primeira avaliación:

• Lip Slurs (1-4 lento/1 rápido)	Brad Edwards
• Escalas Volumen 2 (Escala Si, Sol y Lab)	B. Slokar
• Método Completo (174-196 Triple P)	ARBAN (Alessi).
• Método Estudios 65-72	A. Lafosse

- 30 estudos Estudos 1-5 D. Uber
- Melodious Etudes (1-3) BORDOGNI.
- 31 Estudos brillantes(1,2 y 3) M. BLEGER
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Segunda avaliación:

- Lip Slurs (5-7 lento/2 rápido) Brad Edwards
- Escalas Volumen 2 (Escala Do, Re, Solb) B. Slokar
- Método Completo (196-205. Doble) ARBAN (Alessi).
- Método 72-83 A. Lafosse
- 30 estudos Estudos 6-10 D. Uber
- Melodious Etudes (4-6) BORDOGNI.
- 31 Estudos brillantes(4-6) M- Bleguer.
- Estudo dos extractos orquestais: Tuba mirum del Requiem de W.A.Mozart
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Terceira avaliación:

- Lip Slurs (1-7 lento/1-2 rápido/ melódico 1) Brad Edwards
- Escalas Volumen 2 (La, Fa,Mi) B. Slokar
- Método Completo (Intervalos) ARBAN (Alessi)
- 30 estudos Estudos 11-15 D. Uber
- Melodious Etudes (7-9) BORDOGNI.
- 31 Estudos brillantes(7-9) M. Bleguer.
- Método 85-88 A. Lafosse
- Estudo dos extractos orquestais: La gazza ladra de G. Rossini
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Obras:

Andante e Allegro	J. Barat
Concert piece	A. Ostrander
Sibylle	M. Mereaux
Traumerei	R. Schumann
Romance	W.G. Still

Longing for home	J. Hartmann
Romance	D. Uber
Pleint vent	J. Naulais
Sonata nº 5	J. E. Galliard
Hasse Suite	J. Hasse
Chevauchee	G. Senon
Concertpiece	H. Busser
Sonata nº 6	J. E. Galliard
Sonatina	B. Hummel
Sonata D-Dur	A. Caldara
Romance	A. Jorgensen
Sonatas (1 a 6)	B. Marcello.
Cavatine	SAINT-SAENS C.
Romance	C. M. WEBER
Fantasia	S. STOJOWSKI
Morceau Simphonique	A. GUILMANT
Concerto	N. Rimsky-Korsakof
Obras de nivel semellante ás anteriores.	

Obras Trombón Baixo:

Overwegingen	P. Cabus
Suite	W. S. Hartley
Andante	S. Leduc
Être ou ne pas Être	H. Tomasi
Obras de nivel semellante ás anteriores.	

9.8 **Curso: 4º de grao profesional**

9.8.1 **Obxectivos**

- a) Ampliar o dominio da técnica, de forma que permita o control das posibilidades sonoras e expresivas en todo o rexistro do trombón.
- b) Manter un control permanente da afinación, adquirindo progresivamente a autonomía necesaria para a súa corrección e perfeccionamento..
- c) Adquirir un maior dominio das diversas articulacións e da flexibilidade en todo o rexistro do trombón.
- d) Perfeccionar o traballo sobre todas as tonalidades e modos, engadindo progresivamente maior grao de dificultade (velocidade, articulación, etc.)
- e) Aprender a utilizar a técnica e os coñecementos adquiridos para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: articulación, fraseo, dinámica e agógica.
- f) Desenvolver adecuadamente o dominio da memoria e a lectura a primeira vista, e aplicar progresivamente con maior autonomía os coñecementos necesarios para a improvisación.
- g) Interpretar un repertorio de obras de diferentes épocas e estilos, dunha dificultade adecuada a este nivel.
- h) Practicar a música de conxunto en formacións de diversa configuración, desempeñando papeis diferentes en obras dunha dificultade acorde co nivel.
- i) Coñecer as diversas convencións interpretativas vixentes en distintos períodos da historia da música instrumental, e a súa aplicación práctica na interpretación do repertorio.

9.8.2 **Contidos**

- a) Control da respiración, a columna de aire e a relaxación.
- b) Ampliación progresiva dos rexistros agudo e grave, con especial atención á afinación nos dous rexistros. Estudo das notas pedais.
- c) Perfeccionamento do son. Controlar a igualdade sonora e tímbrica nos diferentes rexistros.
- d) Profundar no traballo das articulacións: estudo dos diferentes signos e as súas variantes. Estudo do dobre e triplo picado.
- e) Estudo da flexibilidade, e das escalas maiores, menores e arpejos en todas as tonalidades, engadindo gradualmente maiores dificultades en canto a velocidade, dinámicas, articulacións, etc.
- f) Estudo progresivo dos ornamentos (apoiaturas, mordentes, grupetos, trilo, etc.).
- g) Estudo de literatura solista do trombón adecuada a este nivel.

- h) Traballo progresivo dos elementos que interveñen no fraseo musical: liña, cor e expresión, adecuándoos aos diferentes estilos e prestando especial atención ao seu estudo nos tempos lentos.
- i) Adestramento permanente e progresivo da memoria e da lectura á vista.
- j) Manter hábitos de estudio correctos e adecuados a este nivel.
- k) Audicións comparadas de grandes intérpretes para analizar de xeito crítico as características das súas diferentes versións.

9.8.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexerese por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sen limitarse unicamente á cualificación trimestral ou final.

9.8.3.1 Criterios de avaliación

- a) Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás exixencias da execución instrumental. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.
- b) Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- c) Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.
- d) Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo e o dominio na execución de estudos e obras de repertorio sen desligar os aspectos

técnicos dos musicais. Con este criterio preténdese avaliar a autonomía e competencia do estudo individualizado e a resolución dos problemas que se lle susciten no estudo e a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos.

- e) Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura á primeira vista así como a súa desenvolvemento para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.
- f) Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto aos hábitos de estudo e á capacidade de autocrítica, así como a actitude, o comportamento e a participación nas actividades programadas.
- g) Interpretar de memoria unha obra de repertorio durante o curso como solista de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así como a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro delas.
- h) Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel demostrando unha correcta calidade artística. Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madureza da súa personalidade artística.
- i) Mostrar interese na procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento. Mediante este criterio valorarase en que medida o alumnado incorpora no seu proceso de aprendizaxe os resultados na procura de documentación contrastándoos cos seus propios coñecementos técnicos e musicais.
- j) Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.
- k) Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical. Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respecto ao texto.

9.8.3.2 Mínimos esixibles

- Demostrar unha posición corporal correcta co instrumento.
- Demostrar unha correcta técnica respiratoria, embocadura e emisión do son.
- Interpretar axeitadamente, con calidade sonora e afinación, o 50%

dos aspectos técnicos (escalas, arpejos, etc.) e dos estudos programados no curso.

- Interpretar dúas pezas de distintas épocas e estilos acordes ao nivel do curso, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.

9.8.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Empregarase como procedemento a observación directa do alumnado valorando o rendemento do traballo nas clases, controles, probas, así como as audicións.
- Como ferramentas de avaliación empregarase o caderno de aula, onde quedará recollida a información e a valoración do traballo nas clases, así como a folia de avaliación que utilizarase para valorar audicións, probas e calibracións (adxunta no apartado 12.4 de Anexos da presente programación). Poderase utilizar gravacións de audio e vídeo como ferramenta de avaliación complementaria.

9.8.3.4 Criterios de cualificación

O alumnado será cualificado en función do logro dos criterios de avaliación a partir do traballo de aula cunha ponderación do 60% e audición cun 40%. Inda que hai tres avaliacións trimestrais, ao ser esta unha avaliación formativa cunha aprendizaxe progresiva a cualificación final corresponderá ca do último trimestre do curso.

Tabla 8. Criterios de cualificación de 4º GP

Ponderación	Traballo de aula
	Criterios de avaliación
60%	a) Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás exixencias da execución instrumental
	b) Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.
	c) Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen deslizar os aspectos técnicos dos musicais.
	d) Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo e o dominio na execución de estudos e obras de repertorio sen deslizar os aspectos técnicos dos musicais.
	e) Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento
	f) Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.
	i) Mostrar interese na procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento.

Ponderación	Audición
	Criterios de avaliación
40%	c) Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.
	g) Interpretar de memoria unha obra de repertorio durante o curso como solista de acordo cos criterios do estilo correspondente.
	h) Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel cunha correcta interpretación.
	j) Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo.
	k) Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical.

9.8.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.
- Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula cunha cualificación numérica, as capacidades de aprendizaxe e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento a dirección do Centro previamente o consello escolar.

9.8.5 Medidas de recuperación

As medidas de recuperación aplicaranse ao alumnado con perda de avaliación continua por faltas de asistencia e ao alumnado con cualificacións negativas. Estas medidas de recuperación consistirán na proba ordinaria e a proba extraordinaria.

9.8.5.1 Proba ordinaria

- Esta proba será convocada no 3º trimestre. O alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso en cuestión,

sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar. A proba non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos.

9.8.5.2 Probas extraordinarias

- O alumnado que non acade unha cualificación positiva na avaliación de ordinaria terá a opción de realizar a proba extraordinaria. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos ou pezas a interpretar. A proba non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos.

9.8.6 Secuenciación, temporalización de contidos e recursos didácticos

Trombón 4º de Grao Profesional

• Melodious Etudes	M. Bordogni
• Lip Slur	BRAD EDWARS
• Flexibility	C. Colin
• Método de escalas Vol 2	B. Slokar
• 30 estudos en forma de recreación	G. Picherau
• 31 estudos brillantes	M.BLEGUER
• Etudes varies 8	J. Naulais
• Probespiel test pieces for trombone	Edition Peters

*Os recursos aquí presentados poderán ser complementados ou substituídos por outros que se consideren máis adecuados ás características específicas do alumno/a, podendo facer así, unha adaptación dos mesmos máis axeitada ás súas necesidades individuais.

Temporalización dos contidos

Primeira avaliación:

• Lip Slurs(8-10 lento/ 3-4rápido/ melódico 2)	B. EDWARS
• Flexibility1-5	C. Colin
• Escalas Volumen 2 Escala de Sib, Si, La	B. Slokar
• 30 recreaciones(1-4)	G. Picherau
• Melodious Etudes(10-13)	M. Bordogni
• 31 Estudios brillantes(10 a 12)	M. BLEGER

- Etudes varies 8 (1-4) J. Naulais
- Estudio dos extractos orquestais: Marcha húngara de H. Berlioz e Tannhauser Wagner
- Estudio e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Segunda avaliación:

- Lip Slurs(11-12 lento/5-6 rápido/ melódico 3) B. EDWARDS
- Flexibility 6-9 C. Colin
- Escalas Volumen 2 Escala de Do, Solb, Re. B. Slokar
- 30 recreaciones (5-9) G. Picherau
- 31 Estudios brillantes(13-15) M. BLEGER
- Melodious Etudes(14-16) M. Bordogni
- Etudes varies 8 (5-9) J. Naulais
- Estudio dos extractos orquestais: 3º Mahler y Lohengrin de R. Wagner
- Estudio e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Terceira avaliación:

- Lip Slurs(13-15 lento/7 rápido/ melódico 4) B. EDWARDS
- Flexibility 10-14 C. Colin
- Escalas Volumen 2 Escala de Fa, Mib, Lab B. Slokar
- 30 recreaciones (10-14) G. Picherau
- 31 Estudios brillantes (16-20) M. BLEGER
- Melodious Etudes(17-19) M. Bordogni
- Etudes varies 8 (10-13) J. Naulais
- Estudio dos extractos orquestais: Pulcinella de I. Stravinsky, Scherezade de R. Korsakov, La pascua Rusa de R. Korsakov
- Estudio e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Obras:

Andante e Allegro	J. Barat
Concert piece	A. Ostrander
Sibylle	M. Mereaux
Traumerei	R. Schumann
Romance	W.G. Still

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL

Conservatorio Profesional de Música de Vigo

UNIÓN EUROPEA

Fondo Social Europeo
O FSE inviste no teu futuro

CMUS **Vigo**
Conservatorio Profesional de Música

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.es
<http://cmusvigo.gal>

Longing for home	J. Hartmann
Romance	D. Uber
Pleint vent	J. Naulais
Sonata nº 5	J. E. Galliard
Hasse Suite	J. Hasse
Chevauchee	G. Senon
Concertpiece	H. Busser
Sonata nº 6	J. E. Galliard
Sonatina	B. Hummel
Sonata D-Dur	A. Caldara
Romance	A. Jorgensen
Sonatas (1 a 6)	B. Marcello.
Cavatine	SAINT-SAENS C.
Romance	C. M. WEBER
Fantasia	S. STOJOWSKI
Morceau Simphonique	A. GUILMANT
Concerto	N. Rimsky-Korsakof
Obras de nivel semellante ás anteriores.	

Obras Trombón Baixo:

Air et Final	R. Planel
Concertino Basso	R. Lieb
Fantasia	Sy Brandon
Obras de nivel semellante ás anteriores.	

9.9 **Curso: 5º de grao profesional**

9.9.1 **Obxectivos**

- a) Dominar o conxunto da técnica e as posibilidades sonoras e expresivas en todo o rexistro do trombón.
- b) Manter un control permanente da afinación, adquirindo progresivamente a autonomía necesaria para a súa corrección e perfeccionamento..
- c) Adquirir un maior dominio das diversas articulacións e da flexibilidade en todo o rexistro do trombón.
- d) Perfeccionar o traballo sobre todas as tonalidades e modos, engadindo progresivamente maior grao de dificultade (velocidade, articulación, etc.)
- e) Aprender a utilizar a técnica e os coñecementos adquiridos para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: articulación, fraseo, dinámica e agógica.
- f) Desenvolver adecuadamente o dominio da memoria e a lectura a primeira vista, e aplicar progresivamente con maior autonomía os coñecementos necesarios para a improvisación.
- g) Interpretar un repertorio de obras de diferentes épocas e estilos, dunha dificultade adecuada a este nivel.
- h) Practicar a música de conxunto en formacións camerísticas de diversa configuración, e desempeñando papeis de solista con orquestra en obras dunha dificultade acorde co nivel, desenvolvendo así o sentido da interdependencia dos distintos cometidos.
- i) Coñecer as diversas convencións interpretativas vixentes en distintos períodos da historia da música instrumental, especialmente as referidas á escritura rítmica ou á ornamentación.

9.9.2 **Contidos**

- a) Control da respiración, a columna de aire e a relaxación..
- b) Perfeccionamento da afinación e dos rexistros agudo e grave, e dominio da igualdade sonora e tímbrica en todos os rexistros.
- c) Profundar en todo o referente á articulación. O dobre e triplo picado.
- d) Desenvolvemento da velocidade en toda a extensión do instrumento.
- e) Estudo da flexibilidade, e das escalas maiores, menores e arpexos en todas as tonalidades, engadindo gradualmente maiores dificultades en canto a velocidade, dinámicas, articulacións, etc.
- f) Estudo dos ornamentos (apoiaturas, mordentes, grupetos, trilo, etc.).
- g) Estudo de literatura solista do trombón adecuada a este nivel.
- h) Traballo de todos os elementos que interveñen no fraseo musical: liña, cor e expresión, adecuándoos aos diferentes estilos.

- i) Adestramento permanente e progresivo da memoria e da lectura á vista.
- j) Manter hábitos de estudo correctos e adecuados a este nivel.
- k) Estudo sobre instrumentos afíns (trombón alto ou baixo).
- l) Audicións comparadas de grandes intérpretes para analizar de xeito crítico as características das súas diferentes versións.

9.9.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexerase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sen limitarse unicamente á cualificación trimestral ou final.

9.9.3.1 Criterios de avaliación

- a) Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás exixencias da execución instrumental. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.
- b) Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- c) Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.
- d) Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo e o dominio na execución de estudos e obras de repertorio sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Con este criterio preténdese avaliar a autonomía e competencia do estudo individualizado e a resolución dos problemas que

se lle susciten no estudo e a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos.

- e) Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura á primeira vista así como a súa desenvolvemento para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.
- f) Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto aos hábitos de estudo e á capacidade de autocrítica, así como a actitude, o comportamento e a participación nas actividades programadas.
- g) Interpretar de memoria unha obra de repertorio durante o curso como solista de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así como a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro delas.
- h) Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel demostrando unha correcta calidade artística. Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madurez da súa personalidade artística.
- i) Mostrar interese na procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento. Mediante este criterio valorarase en que medida o alumnado incorpora no seu proceso de aprendizaxe os resultados na procura de documentación contrastándoos cos seus propios coñecementos técnicos e musicais.
- j) Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.
- k) Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical. Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respecto ao texto.

9.9.3.2 Mínimos esixibles

- Demostrar unha posición corporal correcta co instrumento.
- Demostrar unha correcta técnica respiratoria, embocadura e emisión do son.
- Interpretar axeitadamente, con calidade sonora e afinación, o 50% dos aspectos técnicos (escalas, arpejos, etc.) e dos estudos programados no curso.

- Interpretar dúas pezas de distintas épocas e estilos acordes ao nivel do curso, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.

9.9.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Empregarase como procedemento a observación directa do alumnado valorando o rendemento do traballo nas clases, controles, probas, así como as audicións.
- Como ferramentas de avaliación empregarase o caderno de aula, onde quedará recollida a información e a valoración do traballo nas clases, así como a folla de avaliación que utilizarase para valorar audicións, probas e calibracións (adxunta no apartado 12.4 de Anexos da presente programación). Poderase utilizar gravacións de audio e vídeo como ferramenta de avaliación complementaria

9.9.3.4 Criterios de cualificación

Tabla 9. Criterios de cualificación de 5º GP

Ponderación	Traballo de aula
	Criterios de avaliación
60%	a) Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás exigencias da execución instrumental
	b) Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.
	c) Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.
	d) Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo e o dominio na execución de estudos e obras de repertorio sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.
	e) Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento
	f) Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.
	i) Mostrar interese na procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento.
Ponderación	Audición
	Criterios de avaliación
40%	c) Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.
	g) Interpretar de memoria unha obra de repertorio durante o curso como solista de

	acordo cos criterios do estilo correspondente.
	h) Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel cunha correcta interpretación.
	j) Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo.
	k) Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical.

9.9.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.
- Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula cunha cualificación numérica, as capacidades de aprendizaxe e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento a dirección do Centro previamente o consello escolar.

9.9.5 Medidas de recuperación

As medidas de recuperación aplicaranse ao alumnado que non pode ser avaliado por faltas de asistencia, así como aquel con cualificacións negativas. Estas medidas de recuperación consistirán na proba ordinaria e a proba extraordinaria.

9.9.5.1 Proba ordinaria

- Esta proba será convocada no 3º trimestre. O alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar. A proba non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos.

9.9.5.2 Probas extraordinarias

- O alumnado que non acade unha cualificación positiva na avaliación de ordinaria terá a opción de realizar a proba extraordinaria. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos ou pezas a interpretar. A proba non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos.

9.9.6 Secuenciación, temporalización de contidos e recursos didácticos

Trombón 5º curso de Grao Profesional

- Melodious Etudes M. BORDOGNI .
- Lip Slurs BRAD EDWARDS
- Flexibility C. Colin
- Probespiel test pieces for trombone Edition Peters
- Método de escalas Vol 2 B. Slokar
- 10 Capriches M. Bleguer
- 12 Fantasias G. P. Telemann
- Etudes varies 8 J. Naulais
- • Études Variées Vol. 5 J. Naulais

*Os recursos aquí presentados poderán ser complementados ou substituídos por outros que se consideren máis adecuados ás características específicas do alumno/a, podendo facer así, unha adaptación dos mesmos máis axeitada ás súas necesidades individuais.

Temporalización dos contidos

Primeira avaliación:

- Lip Slurs(16-18 lento/8-9 rápido/ melódico 5) B. EDWARDS
- Método de escalas Vol 2 Menores B. Slokar
- 12 Fantasía I G.P. Teleman
- Melodious Etudes (20-23) M. BORDOGNI
- Etudes variées Vol 8 (14-15) J. Naulais
- Études Variées Vol. 5 (1-3) J. Naulais
- 10 Capriches (1-3) M. Bleguer
- Estudo dos extractos orquestais: Bolero de Ravel e 3ª sinfonía de Saint-Saens.
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Segunda avaliación:

- Lip Slurs(19-20 lento/10-11 rápido/ melódico 6)B. EDWARDS
- Método de escalas Vol 2 B. Slokar
- 12 Fantasía II G.P. Telemán
- Melodious Etudes (24-26) M. BORDOGNI
- Etudes variées Vol 8 (16-18) J. Naulais
- Études Variées Vol. 5 (4-6) J. Naulais
- 10 Caprices (4-7) M. Bleguer
- Estudo dos extractos orquestais: Requiem de Mozart, Walkirias de Wagner.
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Terceira avaliación:

- Lip Slurs(21-22 lento/12-13 rápido/melódico 7)B.EDWARDS
- Método de escalas Vol 2 B. Slokar
- 12 Fantasía III G.P. Telemán
- Études Variées Vol. 5 (7-8) J. Naulais
- 10 Caprices (8-10) M. Bleguer
- Melodious Etudes (27-30) M. BORDOGNI
- Estudo dos extractos orquestais: Pinos de Roma de O. Respighi. Metamorfosis de P. Hindemith.
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Obras:

Sonatas (en Fa y Re menor)	A. Corelli
Concertino	O. Fleischman
Concertino	F. David
Concertino	E. Sachse
Sonate	P. Hindemith
Morceau concours	Bachelet
Sonatina	E.Andersen
Piece en Mib	J.Barat
La femme a barbe	J. Berghmans
Concerto	F. Grafe
Fantasie	S. Stojowski

Impromptu	E. Bigot
Concerto en la menor	E. Lauga
Tocatta	G.Frescobaldi
Sonata	A. Crosby
Concerto en Fa menor	G.F. Handel
Sonatina	K. Serocki
Sonata	S. Sulek
Sonata nº 1	A. Vivaldi
Morceau Symphonique	A. Guilmant
Hommage a Bach	E. Bozza
Ballade	E. Bozza
Obras trombón solo	
• Carisero Cardo, para servirle	E. Diago
• Entrada	A. Lewi-Richter
• Elegy for Mippy	L. Bernstein
• Are you ready?	J. Escribano
• Los ratones	R. Oteos
Obras Trombón Baixo:	
Concert Study	J. Horovitz
Fantaisie	P. Petit
Koncertantes Allegro	A. Lebedjev
Introduction, Romance et Allegro	P. Lantier

9.10 Curso: 6º de grao profesional

9.10.1 Obxectivos

- a) Dominar o conxunto da técnica e as posibilidades sonoras e expresivas do trombón.
- b) Utilizar progresivamente con maior autonomía a técnica e os coñecementos musicais necesarios para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: articulación, fraseo, dinámica, agógica, etc.
- c) Interpretar un repertorio de obras representativas das diversas épocas e estilos, dunha dificultade adecuada a este nivel.
- d) Desenvolver adecuadamente o dominio da memoria e a lectura a primeira vista, e aplicar progresivamente con maior autonomía os coñecementos musicais para a improvisación co trombón.
- e) Practicar a música de conxunto en formacións camerísticas de diversa configuración, e desempeñando papeis de solista con orquestra en obras dunha dificultade acorde co nivel, desenvolvendo así a o sentido da interdependencia dos distintos cometidos.
- f) Coñecer as diversas convencións interpretativas vixentes en distintos períodos da historia da música instrumental, especialmente as referidas á escritura rítmica ou á ornamentación.

9.10.2 Contidos

- Control da respiración, a columna de aire e a relaxación.
- Perfeccionamento dos rexistros agudo e grave, e dominio da igualdade sonora, do timbre e da afinación nos diferentes rexistros.
- Profundar en todo o referente á articulación e desenvolver a velocidade en toda a extensión do instrumento.
- Estudo da flexibilidade, e das escalas maiores, menores e arpejos en todas as tonalidades, engadindo gradualmente maiores dificultades en canto a velocidade, dinámicas, articulacións, etc.
- Estudo dos ornamentos (apoiaturas, mordentes, grupetos, trilo, etc.).
- Estudo de literatura solista do trombón adecuada a este nivel.
- Traballo de todos os elementos que interveñen no fraseo musical: liña, cor e expresión, adecuándoos aos diferentes estilos.
- Adestramento permanente e progresivo da memoria e da lectura á vista.
- Manter hábitos de estudio correctos e adecuados a este nivel.
- Estudo sobre instrumentos afíns (trombón alto ou baixo).
- Iniciación á interpretación da música contemporánea e coñecemento das súas características.

- Audicións comparadas de grandes intérpretes para analizar de xeito crítico as características das súas diferentes versións.

9.10.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexerase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sen limitarse unicamente á cualificación trimestral ou final.

9.10.3.1 Criterios de avaliación

- a) Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás exigencias da execución instrumental. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.
- b) Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- c) Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.
- d) Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo e o dominio na execución de estudos e obras de repertorio sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Con este criterio preténdese avaliar a autonomía e competencia do estudo individualizado e a resolución dos problemas que se lle susciten no estudo e a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos.
- e) Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia

progresiva que adquire o alumnado na lectura á primeira vista así como a súa desenvolvemento para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.

- f) Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto aos hábitos de estudo e á capacidade de autocrítica, así como a actitude, o comportamento e a participación nas actividades programadas.
- g) Interpretar de memoria unha obra de repertorio durante o curso como solista de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así como a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro delas.
- h) Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel demostrando unha correcta calidade artística. Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madureza da súa personalidade artística.
- i) Mostrar interese na procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento. Mediante este criterio valorarase en que medida o alumnado incorpora no seu proceso de aprendizaxe os resultados na procura de documentación contrastándoos cos seus propios coñecementos técnicos e musicais.
- j) Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.
- k) Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical. Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respecto ao texto

9.10.3.2 Mínimos esixibles

- Demostrar unha posición corporal correcta co instrumento.
- Demostrar unha correcta técnica respiratoria, embocadura e emisión do son.
- Interpretar axeitadamente, con calidade sonora e afinación, o 50% dos aspectos técnicos (escalas, arpejos, etc.) e dos estudos programados no curso.
- Interpretar un recital de obras ou pezas de distintas épocas e estilos acordes ao nivel do curso, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística, cunha duración aproximada de 30 minutos, na que deberán estar presentes, alomenos, dous membros de

Departamento de Vento Metal. Así mesmo deberá presentar un programa de mán que conteña o repertorio a interpretar e notas ao programa sobre as obras, compositores e intérpretes.

9.10.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Empregarase como procedemento a observación directa do alumnado valorando o rendemento do traballo nas clases, controles, probas, así como as audicións.
- Como ferramentas de avaliación empregarase o caderno de aula, onde quedará recollida a información e a valoración do traballo nas clases, así como a folia de avaliación que utilizarase para valorar audicións, probas e calibracións (adxunta no apartado 12.4 de Anexos da presente programación). Poderase utilizar gravacións de audio e vídeo como ferramenta de avaliación complementaria..

9.10.3.4 Criterios de cualificación

Criterios de cualificación de 6º GP. Relación cos criterios de avaliación, O alumnado será cualificado en función do logro dos criterios de avaliación a partir do traballo de aula cunha ponderación do 60% e audición cun 40%. Inda que hai tres avaliacións trimestrais, ao ser esta unha avaliación formativa cunha aprendizaxe progresiva a cualificación final corresponderá ca do último trimestre do curso.

Tabla 10. Criterios de cualificación de 6º GP

Ponderación	Traballo de aula
	Criterios de avaliación
60%	a) Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás exixencias da execución instrumental
	b) Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.
	c) Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.
	d) Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo e o dominio na execución de estudos e obras de repertorio sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.
	e) Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento
	f) Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.
	i) Mostrar interese na procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento.

Ponderación	Audición
	Criterios de avaliación
40%	c) Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.
	g) Interpretar de memoria unha obra de repertorio durante o curso como solista de acordo cos criterios do estilo correspondente.
	h) Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel cunha correcta interpretación.
	j) Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo.
	k) Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical.

9.10.4 Medidas de recuperación

As medidas de recuperación aplicaranse ao alumnado que non pode ser avaliado por faltas de asistencia, así como aquel con cualificacións negativas. Estas medidas de recuperación consistirán na proba ordinaria e a proba extraordinaria.

9.10.4.1 Proba ordinaria

- Esta proba será convocada no 3º trimestre. O alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar. A proba non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos.

9.10.4.2 Probas extraordinarias

- O alumnado que non acade unha cualificación positiva na avaliación ordinaria terá a opción de realizar a proba extraordinaria. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos ou pezas a interpretar. A proba non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos.

9.10.5 Secuenciación, temporalización de contidos e recursos didácticos

Trombón 6º Curso de Grao Profesional

• Lip Slurs	Brad Edwards
• Flexibility	C. Colin
• Método de escalas Vol 2	B. Slokar

- Range Songs D. Vining
- 12 Fantasías G. P. Telemann
- Etudes varies Vol. 8 J. Naulais
- Études Variées Vol. 5 J. Naulais
- Sight-Reading Test ABRSM
- Probespiel test for trombone Edition Peters

*Os recursos aquí presentados poderán ser complementados ou substituídos por outros que se consideren máis adecuados ás características específicas do alumno/a, podendo facer así, unha adaptación dos mesmos máis axeitada ás súas necesidades individuais.

Temporalización dos contidos

Primeira avaliación:

- Lip Slurs(23-25 lento/12-13 rápido/ melódico 8)B. Edwards
- Flexibility (segunda parte) C. Colin
- Range Songs (Sib-Si-Do) D. Vining
- Études Variées Vol. 5 (9-11) J. Naulais
- 12 Fantasías VII G. P. Telemann
- Sight-Reading Test (4 estudos) ABRSM
- Estudo dos extracto orquestais: 3º Sinfonía de G. Mahler, Pájaro de fogo de I. Stravinsky. Lohengrin de R. Wagner y Metamorfosis de P. Hindemith.
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Segunda avaliación:

- 12 Fantasías III G. P. Telemann
- Sight-Reading Test (4 estudos) ABRSM
- Estudo e interpretación da obra Concertino de F. David ou dunha obra de dificultade similar.

Terceira avaliación:

- Preparación do programa de recital de fin de curso. O recital constará de polo menos tres obras, estudos ou pezas de diferentes estilos. A duración aproximada do recital será de 30 minutos.

Obras:

Sonatas (en Fa y Re menor)	A. Corelli
Concertino	O. Fleischman
Concertino	F. David

Concertino	E. Sachse
Sonate	P. Hindemith
Morceau concours	Bachelet
Sonatina	E.Andersen
Piece en Mib	J.Barat
La femme a barbe	J. Berghmans
Concerto	F. Grafe
Fantasie	S. Stojowski
Impromptu	E. Bigot
Concerto en la menor	E. Lauga
Tocatta	G.Frescobaldi
Sonata	A. Crosby
Concerto en Fa menor	G.F. Handel
Sonatina	K. Serocki
Sonata	S. Sulek
Sonata nº 1	A. Vivaldi
Morceau Symphonique	A. Guilmant
Hommage a Bach	E. Bozza
Ballade	E. Bozza
Obras de nivel semellante ás anteriores.	
Obras trombón solo	
• Carisero Cardo, para servirle	E. Diago
• Entrada	A. Lewi-Richter
• Elegy for Mippy	L. Bernstein
• Are you ready?	J. Escribano
• Los ratones	R. Oteos
• Trombone of the seas	J.A. Boluda
Obras Trombón Baixo:	
Concerto in one Movement	A. Lebedev
Sonata in F Major	G. F. Handel
Allegro Maestoso	J. Koetsier
Carrillon et Bourdon	E. Bigot
Obras de nivel semellante ás anteriores.	

10. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

Seguindo as instrucións que se recollen no artigo 2º da orde do 8 de Febreiro de 2008 pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música na Comunidade Autónoma de Galicia, e que indican que “[...]a avaliación terá un carácter formativo e orientador do proceso educativo e proporcionará unha información constante que permita mellorar tanto os procesos coma os resultados da intervención educativa[...]”, este departamento leva a cabo unha tripla avaliación: do proceso de aprendizaxe (que se desenvolveu no apartado correspondente de cada curso), da programación didáctica e da nosa labor docente.

O seguimento e avaliación das programacións será rexistrado por cada docente e tratado nas reunións periódicas do departamento, quedando constancia na acta daquelas desviacións e modificacións acordadas. Estas ideas e propostas de mellora serán incluídas na memoria final do departamento, xa que servirán de base para a elaboración da programación didáctica do vindeiro curso.

Por outra banda, a misión da Comisión de Coordinación Pedagóxica será a de garantir que as programacións didácticas dos distintos departamentos presenten coherencia secuencial entre todas elas, e indicar, se é o caso, as modificacións pertinentes que deberán ser realizadas polos departamentos.

Dende o Departamento de Vento Metal para avaliar a nosa programación didáctica teremos en conta os seguintes aspectos:

- **Obxectivos:** Adecuación ás necesidades específicas do alumnado e do Proxecto Educativo do Centro
- **Contidos:** Validez na súa elección con respecto aos obxectivos formulados e adecuación ao nivel do alumnado
- **Actividades:** Atención á diversidade das capacidades e adecuación aos intereses do alumnado e aos seus ritmos de aprendizaxe
- **Criterios metodolóxicos:** A adecuación e coherencia dos mesmos
- **Os medios e recursos:** Avaliación dos criterios para a elección dos medios e recursos didácticos e a súa adecuación aos obxectivos propostos.
- **A avaliación:** Comprobarase a idoneidade e a adecuación entre criterios de avaliación, técnicas e procedementos, así como entre os criterios de avaliación, contidos e obxectivos
- **alumnado:** A relación co alumnado, ademais do clima de convivencia e traballo.

11. Procedementos para realizar a avaliación interna do Departamento

---

Do mesmo xeito que se indica no punto anterior, a avaliación do labor docente supón un dos tres elementos a avaliar dentro do noso sistema educativo xunto co proceso de aprendizaxe e a programación didáctica.

Será misión do profesorado realizar a análise dos datos que obteña trala avaliación do alumnado e da programación didáctica para realizar as diferentes adaptacións ou adecuacións das estratexias metodolóxicas co fin de mellorar os resultados acadados.

Para levar a cabo este proceso contarase tamén coa análise das enquisas de satisfacción do alumnado como vía alternativa ás clases para obter datos directos relativos á súa función.

Nas reunións do departamento trataranse todos estes puntos ademais dos que o profesorado considere relevantes, sen descoidar aspectos como os recursos materiais e persoais dos que dispón o propio departamento para ofrecer unha ensinanza de calidade, trasladando á Comisión de Coordinación Pedagóxica todo aquilo que se estime oportuno.

12. ANEXOS

12.1 Probas de acceso 1º de grao profesional

Consultar o documento de información das probas de acceso ao Centro.

12.2 Probas de acceso a outros cursos.

Consultar o documento de información das probas de acceso ao Centro.

12.3 Premios Fin de Grao

Segundo consta na lexislación vixente, os departamentos didácticos establecerán os criterios valorativos para a obtención do premio de fin de grao profesional.

12.3.1 Contidos da proba

- Presentación por parte dos aspirantes dun programa cunha duración comprendida entre os 20 e os 40 minutos, sendo 20 minutos a duración mínima para a proba.
- Inclusión dunha serie de obras que representen, cando menos, tres estilos diferentes, quedando excluídos desta particularidade os instrumentos nos que non sexa posible.
- Interpretación de memoria dunha das obras presentadas.
- Elaboración, por parte do aspirante, e posterior entrega na secretaría do Centro (con rexistro de entrada e mediante soporte informático) das notas ao programa elaboradas por el/a mesmo/a, non recolléndose ningunha fóra de prazo sen a debida xustificación, que será atendida a criterio da Dirección do Centro. Estas notas ao programa deberán ter un máximo dun folio con 3.750 caracteres en formato "DIN A4". Letra arial 12, interlineado 1,5.

12.3.2 Criterios de avaliación

- Realizar unha interpretación musical de calidade acorde ás esixencias da proba.
- Presentar un programa coherente en relación aos contidos expostos.
- Interpretar un programa que presente obras de diferentes épocas e/ou estilos cunha dificultade acorde ao nivel.
- Executar de memoria, utilizando con autonomía os coñecementos musicais, unha das obras propostas.
- Demostrar na elaboración das notas ao programa presentado unha preocupación polo coñecemento da evolución histórica do instrumento.

12.3.3 Criterios de cualificación

Tabla 11. Folla de avaliación para probas, audicións e calibracións

Indicadores	Porcentaxe	Nota
1. Interpretación. Interpretar con criterios estéticos axeitados: fraseo, expresividade, estilo, adecuación ao acompañamento/grupo, dificultade do repertorio, con dominio da lectura rítmica e melódica, dimámicas, tempo, agóxica, pulso, articulacións e ornamentos.	50%	
2. Afinación e calidade do son. Empregar unha correcta afinación e un son de calidade (resoancia, claridade, limpeza, rango dinámico, precisión), así como recursos sonoros propios do seu nivel si procede.	20%	
3. Escenificación, lectura a vista, improvisación, expresividade e memoria (según proceda). Respeitar o protocolo escénico, adecuar a xestualidade a interpretación, demostrar autocontrol e solvencia na lectura a vista e/ou improvisación e interpretar con expresividade e de memoria.	10%	
4. Aspectos técnicos e/ou propios da materia. Empregar axeitadamente os recursos técnicos específicos das materias instrumentais, así como aqueles propios das materias individuais e de grupo según proceda.	20%	